

KIADÓHIVATAL TELEFON: 9-77

Str. Baron L. Pop 10

SZERKESZTŐSÉG TELEFON 1-77

Éjjeli telefon (nyomda) 2-02

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	1150 Lei
Félévre	600 "
Negyedévre	320 "
Egy hónapra	110 "

XI évfolyam • 114. szám

1928 május Csütörtök 24

• 5088 Szíván 5 •

Cenzura: factu

UJ ÉLETT

Szerkesztő Róbert Budapest

UJ POLITIKAI NAPILAP

A Szináj-hegy alatt

Ha ünnepeinket ama történelmi események nagysága szerint értékeljük, a melyeknek kímikusan visszatérő dátumát jelzik, a sebuot ünnepet bátran tekinthetjük a zsidóság legnagyobb ünnepének. Az esemény, amelynek emléke világosi ünnepről hívja a gyülekezetet, a legfontosabb hatást gyakorolta a zsidó nép életére, ugyanis előre kijelölte évezredek történelmi útját és nemcsak Jiszraél fiainak, de az egész emberiségnek sorsát meghatározta. A szinájhegyi isteni szinjátok káprázatos képe gyöngyözők fel ezen a napon imádságos könyvek holt betűiből, morajlik, reszket és égig magasodik a felhőkbe burkolt hegyóriás, a esüsről vakító ragyogással az Ur maga szól a megváltott szolgáispéhez: „En vagy az örökévaló, a ti Istenetek...” Es a hegy lábánál remegő terekkel és a történelmi elhivatás szorongó megsejtésével teszi a nép a csodálatos kinyilatkoztatást. A pusztában bolyongó szervezetlen szolgahad ezen a napon lett néppé, egységes célu embercsoporttá, ezen a napon kapott hivatást, amelyet betöltenie rendeltetett a népek között. Egi kezekből fogadta el a Szináj hegy alatt alkotmányát és szent esküvessel tett hitet mellette. A Tóra adásának napja volt és ünnepeünk a Tóra ünnepe.

Mi a Tóra? Indexre tett biblikritikák egy életre szánt nép irodalmi emlékeinek tartják, a hitetlenek mitológiáinak a hitvitázók vallási törvénynek, a hit az mondja: isteni kinyilatkoztatás. Manóknak több és átfogóbb a Tóra. Egy nép sorsa és hivatása sűrűsödik benne össze, multak eleven emléke és jövőképe. Elő könyv, amely hussá és vért vált, egy sokmillió nép életesszenemájává. Nem hiába nevezetünk a Tóra népeinek. Mikor a tulerő elűzőt földünkön s a világvándorok kálváriás, kísérő szerepét vettük magunkra, az egyetlen kincs, amit magunkkal hoztunk a feltehetőellen tájakra, a Tóra volt. Ez volt a vigasztalónk a végtelen éjszakában, batoritónk, amikor csüggedten hajlottuk le fejünket, utmutatónk, amikor lélegzetünk korholónk, amikor hűtlenkedtünk, Sokszor úgy éreztük már, nem bírnak tovább cipelni a terhet és betellett szenvedésünk kelyhe, ilyenkor a Tóra szava szót hozzánk: előre, még nincs vége az utunk, a hivatás még nincsen betelítve. És mi is ragaszkodtunk a könnyűhöz, jobban mint életünkhöz, mert tudtuk, hogy az egész nép élete testesedik meg benne. Meghalhatnák az egyesek, de amíg a Tóra él, a zsidóság megmaradása nincs veszedelembe. Elvették mindennél, mindent, ami egy nép életét díszíti, földet, vagyont, szabadságot, de a Tóra nem adtuk. Keblünkbe zártuk és ha követelték — ó hányszor követelték — haragszemet nézünk a halállal. Ez a Tóra és tízezeren haltak mártírhalált ezért a könyvet, de mert nem adták, megmaradtunk.

Tóra népe! Milyen büszké jelző, milyen palmas nemeslelél. És milyen sokan élnek vissza ezzel a névvel, milyen sokan fordítják el tudatosan és tudatlanul a egyszerű jelző igazi értelmét. A „Tóra-nép” igazságát hirdetik azok is, akik a Tóra nevében táborokra akarják szakítani a Tóra egységes népet és a Tóra szentes pergamentjei mögé barrikádozódnak magukat, akik már rég elhagyták a Tóra igazságait. Sebuot ünnepe,

amikor az emlékezések meghasadt kódén át újra a Szináj-hegy lábánál látjuk a kinyilatkoztatást váró népet, eszméljünk rá a Tóra szellemére, a hivatásra, amely belőle fakad. A Tóra tett egygyé és néppé. Ha méltók akarunk lenni a „Tóra-nép” nevére, ismét egygyé és ismét néppé kell lennünk. A hazátlanság és vándorlás évezredek szenvedései megbontották sorainkat. Az élet kényszerűsége ezer maszkba öltöztetett, ezer csábító lüdercet villogtatott meg előttünk és falakat emelt közünk. A Tóra nem ismer többféle zsidóságot s a nép, amely a Szináj alatt állott, egyazon ideált égette szívébe. Sebuot-ün-

nepeken keljen életre újra a szináj parancs a népről, amelynek egy a hite és egy az Istene. Legyünk ismét egygyé.

Es legyünk ismét néppé. Rendeltetésünket a népek között csak úgy tölthetjük be, ha mi is a magunk egyéni értékeivel, sajátos alkotásainkkal, hamistalan népi műveltségünkkel gazdagítjuk az emberiség közös kincsét, a kulturát. A népek megbecsülésére is csak annyiban tarthatunk számot, amilyen mértékben megbecsüljük a magunk értékeit. A zsidó legenda meséli, hogy mielőtt az Ur a Tórát a zsidóságnak adta, előbb megkérdezte a többi népeket, elfogadják-e? Az összes népek visszautasították, nem akarták vállalni a súlyos terheket, amelyeket hivreire ró. Csak a zsidóság fogadta el. Milyen megkapó szimbóluma népi

egyedülvalóságunknak! Milyen szent kötelem a tradíciók és sajátosságok megőrzésére kifejlesztésére, megnevelésére. Hiszen egyetlenek vagyunk a népek között, akik a kiválasztottság áldását és átkát magunkra vettük az egyedüliek, akik életutainkat úgy választottuk, mintként egyetlen más nép sem. Ez a mi hivatásunk: életünkkel és tetteinkkel bizonyítani nap-nap után a Tóra igazságát, amelyet a többiek elhárítottak maguktól. Ezért kell néppé lennünk, ezért kell megteremtünk, kiharcolnunk népi életünk feltételeit: Palesztinát, iskoláinkat, nyelvünk és kulturánk őrhelyeit és községeinket, vallási és társadalmi életünk összefogó medencéit. Sebuot-ünnepe szálljon ránk a Tóra szelleme: Legyünk ismét egygyé és néppé. m. e.

Bădulescu államtitkár azzal az utasítással utazott Londonba, hogy Románia a német kézben lévő kötvényeket is hajlandó revalorizálni

Ha ezt az akadályt is elhárítja, megvalósul a nagy nemzetközi kölcsön és Németország fokozottabb mértékben fogja az országot tőkével segíteni

(Bucaresti-Bukarest, május 23. Az Uj Kelet tud.) Bădulescu pénzügyi államtitkárnak és Kaufmann Osakárnak, a Banca de Credit Român vezérigazgatójának párisi útja, ahoval Victor Antonescu is követte őket, élénk pertraktálás tárgyát képezi egy politikai, mint gazdasági körökben. Amint beavatott körökből hirtelik, ez az utazás azért vált szükségessé, mert Franciaország hajlandó ugyan a stabilizációs kölcsönt folyósítani, de csak a háborúelőtti kötvények ügyének rendezése ellenében. Ennek az utolsó akadálynak elhárítására küldte ki Bratianu Vintila pénzügyminiszter Bădulescu államtitkár. Bădulescu ebben a kérdésben nemcsak Párisban tárgyal, hanem Londonban is, ahol a Schröder-bankhoz kezében igen nagytételű olyan román háborúelőtti kötvény van, amely angol és német kezek tulajdonát képezte. Románia tehát ezeket a kötvényeket is ugyanolyan elbírálás alapján fogja rendezni, mint a francia kézben levőket. Ezt a sokáig ellenzést megoldást maga Moreau a Francia Bank kormányzója ajánlotta Bratianu Vintilának a német birodalmi bank kormányzójával, dr. Schachtal folytatott berlini tárgyalásai alapján.

A londoni „Financial News” kétségét fejezi ki aziránt, hogy Bratianu Vintila hajlandó lenne erre a koncesszióra, különösen, ha a németek ezt a kérdést külön akarják választani a Románia és Németország között fennálló többi függőkérdéstől. Berlini magánjelentések szerint a német pénzügyi körök is szkeptizmussal fogadták az erre vonatkozó bukaresti híreket. Amennyiben azonban Románia valóban egyenlő elbírálásban fogja részesíteni az angol és német kézben lévő 1913 évi kötvényeket akkor semmi akadály sincs a nemzetközi kölcsön folyósításának, amelyben egyaránt részt venne a francia, angol, német és amerikai tőke. Németország a maga részéről ebben az esetben nemcsak köz-

remüködne a lej stabilizálásban, hanem több jóakarót tanusítana Románia pénzügyi támogatásának kérdésében.

Csütörtökön reggel egyébként minisztertanács lesz, amelyen Bratianu Vintila közölni fogja a Párisban már letárgyal-

kérdéseket, a kormány figyelmébe ajánlott lenni a megállapításokat, amelyek már létrejöttek a külföldi tőkecsoportok, valamint a nyugati emissziós intézetek képviselőivel.

Manoilescu volt pénzügyi államtitkár a stabilizáció várható következményeiről

A Politica legújabb számában Mihail Manoilescu volt pénzügyi államtitkár hosszabb cikkben foglalkozik azzal a kérdéssel, hogy mit hoz az országnak a lej stabilizációja. Azt mindenki tudja, hogy a stabilizáció döntő változást von majd maga után, de a közvélemény nagy része — írja Manoilescu — tájékozatlan afelől, hogy milyen következményekkel fog járni a lej árfolyamának állandósulása. Annyi bizonyos, hogy bármennyire ismeretesek is a másutt megvalósított stabilizáció következményei, ezek nem nyújtanak megfelelő alapot annak a megjövendölésére, hogy ugyanennek az eseménynek milyen hatásai lesznek Románia speciális viszonyaira, amelyek annyira eltérnek a nyugatiaktól. Akár milyen megközelítő pontossággal mondáná meg valaki, hogy mi lesz a lej stabilizációja után, majdnem bizonyos, hogy a valóság csalódot fog kelteni a legszűkebb rétegekben, amelyek szabadjára eresztett fantáziájukkal nem hajlandók figyelembe venni a gazdasági tényezőik egymásra hatásának mechanizmusát és a legvalószínűbb kombinációkra állítják be a jövő eseményeket.

Ezről dologról van szó, amely rendszerint nera is esik egybe. Az, ami belátható időn belül nálunk történni fog — a jelek szerint — mindősze a lejnek az arany értékéhez való törvényes stabilizálása, valamint a papírpénz aranyra való beváltási kötelezettségének bevezetése lesz. Ha ez megtörténik, a lej jó ideig — talán egy évig, vagy még tovább — a mai, közel 3 aranyszantimos, alacsony árfolyamon marad meg, anélkül, hogy egy magasabb értékű pénzcerélnék ki. Ez a pénzügyi művelet csak később fog megtörténni és akkor a mai kis értékű lej aranylejre, vagy egy más valutaegységre fogják átcsereálni. Így történt ez Ausztriában és Magyarországon is, ahol először megcsinálták a stabilizációt, majd a régi koronabankjegyek beváltását és csak később, amikor a stabilizáció teljességgel sikerült, cserélték ki a koronát Ausztriában a schillinggel, amely kerekasztalban 10 ezer osztrák koronát, Magyarországon a pengővel, mely 12 ezer 500 magyar koronát ér. Igaz, hogy ezzel szerében más országokban, mint például Németországban és Belgiumban a stabilizációval egyidejűleg új pénzgyeget is vezettek be, nálunk azonban minden tekintetben indokoltabb a két időpontban történő pénzügyi reform.

Akárhogy történnék is azonban — állapítja meg cikkében Manoilescu, — a

abaddult zsidók, kedves
kódon itt a gettón,
ken! Ha kegyesen le-
a mesebeli herceg, el-
kor mentse meg a bör-
vesztogesse el potom
lóját, legyven koldus be-
a gettóba.
— kiáltott felje Ja-
ki ugyan nem sokat
amylt mindenesetre,
aradt és erősen össze-
tonákra sózza. Maga
hogy vannak zsidók,
mert ő általuk önnel,
a pórcékkel,
stoba perszóna!
nem is a támadó,
főrie felé fordulva, ri-
ugy tűröd, hogy en-
erregessen!
tag természet volt,
érmekre volt beren-
ket csak figyelve, de
a magát. Ezuttal sem
je sem az asszony
a kedvessítő a dühös
csak a vállát vono-
szerint tégra nyitotta
és gesztusbeszédével
istefüért, legalább itt
éppelte ez a groteszk
bhatá di Szegni és
haladós csönd tá-
y pillanatig tenyeré-
ta aranyat himzett
ngon, de jóssággal
nem tud kibújni
Napoleont akarja
am akarja, felti ki-
mcsak ti vagytok
portugál-zsidók is,
ancia nemzetgyűlés-
tek maguknak, de
ák rokszteni ebből
ő igazságból. Azt
szégyellik magu-
hódolnak a vallási
nek. Egyszerűen
rófnak kellett meg-
nyugát testvéreikkel
estélyér” szót.
portugál származás
egészen más eset
k ezt, mert nem
ett jogait.
zokat, akiknek sem
volt!
csés volt a sza-
et — ismételte —
entsék a maguk
res ősi zsidó szo-
vérvörösen, a
vel fakadt ki:
Aj megszavaztunk
ent kötelesség —
oglyot kimenteni!
ekünk a franciák-
leon barbár ka-
relebb lehet!
ommal mondotta,
oooooooo
Kelethen
oooooooo
olász, csehi-
ok, Levélak
bratok, tőrlo-
falni cikkek
r. Man-
Telefon 831
oooooooo

Szenzácios Premier
SELECT JOSEPHINE BAKER
 mozgó a „Charleston királynője” legújabb nagyszerű filmében **Fekete Vénusz.** Jelenetek a művész életéből. Legújabb táncalkotások Mon. Filmc.

stabilizált lejnek új pénzegységre való becserélése önmagában semmit sem változtat a gazdasági javak reális értékén és nem módosítja ezen javak jelenlegi különböző értékének egymáshoz való viszonyát. Ezt azért szükséges már most lezögezni, mert a stabilizáció megítélésénél a legtöbb ember ezen a ponton esik a legsúlyosabb tévedésbe, mert azt hiszi, hogy a vagyon értékelésére szolgáló pénz egység változásával a vagyon értéke is megváltozik. Ha például ma 320 szantimos alapon stabilizálnák a lejt és azonnal bevezetnék az aranylejt, ez csak azt jelentené, hogy mindaz, ami ma 100 ezer papírlejt ér, holnap 3200 aranylejt fog érni. Teljesen mindegy, hogy ez a 100 ezer lejt készpénzben van-e, vagy banknál van betétként elhelyezve, vagy akár ingatlanban befektetve, mert mindezek a javak az aranylejtire való áttérés esetén minden további nélkül 3200 aranylejt fognak érni. A relatív értékük nem módosulhat egy új értékelési egység bevezetése miatt, de nem változhat az abszolút értékük sem, mert hiszen ezek a ja-

vak aranyra átszámítva ma is ugyanannyit érnek, mint fognak érni a stabilizáció után, már pedig a stabilizáció, ha a mai árfolyamhoz minél közelebb álló kulcs szerint történik, semmit sem fog változtatni a jelenlegi reális helyzetet. A stabilizációval tehát senkit sem érhet károsodás és senki sem fog nyereséghez jutni, tekintet nélkül arra, hogy milyen formában helyezte el a vagyonát. Amíg azonban maga a stabilizáció és az aranyváltóra való áttérés önmagában nem fog változtatni a lényeges helyzetet, ezeknek az intézkedéseknek, különösen nálunk, olyan kísérő jelenségei lehetnek és lesznek is, amelyek lényegesen befolyásolhatják a különböző kategóriájú vagyonok értékének alakulását, az egyiknek javára és a másiknak rovására. A stabilizáció többek között hitelbőséget fog maga után vonni, a kamatok olesobbodását és az egyes javak százalékos hozamának csökkenését, ami a különböző formában befektetett tőkék értékelésében speciális kialakulási folyamatot fog felidézni.

ki csinálja tulajdonképpen a zsidó vicceket?... De épp úgy kérdezhetnők, hogyan keletkezett egy népdal. Én személyesen úgy képzelem magamnak *Őt* a *Mestert* hogy valahol itt Berlinben a Grenadierstrasseban, fekete ruhában, fekete-függönyű szobában ül, rádióhíreket vesz át az egész világból és ezeket azután igazi szikraszavakká változtatja át és úgy küldi újra szét a világba: minden, minden, minden zsidóhoz. A zsidó vice klasszikus, mert magában egyesül legtisztább harmoniában mindazokat a tulajdonságokat, melyek a vice lényegét teszik. A klasszikus vice megköveteli a *kontrasztot*, melyből a világra születik a nevetés és a *közösséget*, mely rezonanciát ad neki: szüksége van a *dialektikára*, mely villámjának vehemens cikázása, és a *lírára*, mely a vice izzását jelel. Kétségkívül: a vice is dialektikus líra.

Ez a kontraszt, — félelmetes mélységű a kis lengyel városkában, hatalmas kiterjedésű a modern világvárosban — minden elképzelhető formában és színben játszik. Egy zsidó sem menekül meg tőle, — kezűve a tragikus pillanattól, mikor az iskolás gyermek megtudja, hogy zsidó, addig a másikig, mikor a férfi tudatára ébred annak, hogy ember. Valóban, a zsidó vice rettenetes ellentétek metszéspontján balanszíroz! És emellett, mint minden valódi vice rokon a pátosszal.

Hát még a közösség, kezdve a ghetto posztópatogatásától ama csahatatlán éleslátásig, mellyel egyik zsidó a másikat, kint a nagyvilágban felismeri! Milyen győző yörűség a vice számára, hogy ideálja, mely a *minimum d'effort* és a *maximum d'effet* minden fáradság nélkül éri el, egy lepkekönyved célzás által, mely mégis képes arra, hogy a legdrágább kiterjedésű éjszakai lélekvidéket vakító nappali világitásban ragyogtasson fel egy pillanatra.

Hát a dialektika, nem-e régi örökös kincse a zsidóságnak? A dialektika, mely a dolgok pro és kontráját, a jobb oldalát és baloldalát, az egyfelől és másfelől megállapítja: ez a teszterü és valósággyökertű módja a gondolkozásnak.

Csak annak, aki absztrahálni tud, van ereje a konkrétóra. Hiszen ennek a népnek egész mai léte, mely átmentette magának a szellem erejét az ókorból nem absztrakt és a valóságon felüli lét-e? Nem volt-e kénytelen saját maga problematikáját a „Pénz és Isten” dialektikus antitézisévé kihegyeznie, a legszükszevőbb ellentét? A dialektika nem hideg, antitétikus természetében szenvedélyes — csak Odüsszeusnak van ereje ahhoz, hogy a végletekig feszítse az ellentétek íjait! És kedvenc gyermeke a paradoxon, „mely egy dolgot úgy állít élére, hogy a hallgatónak minden szenvedéllyel kell utána nyulnia, ha meg akarja fogni.”

És a mandulaszemű zsidó líra, ez a bensőség szintén dialektikus önmagában: Ő maga a multjából él, évezredes fájdalomából, — mely történelemtől, mert a zsidó áldozat mindig engesztelő áldozat, tehát fájdalmasan a mult felé fordul, — és a jövőjébe, melytől azt várja, hogy öröm legyen. Nem csoda tehát, hogy akkor a jelen — nevetés, mivel csak a nevetésnek van meg az az ereje, hogy a fájdalmat és a gyönyört egyetlen könnyben tudja egyesíteni. Gyakran azt hiszem, hogy csak ez a nevetés segítette a zsidókat abban, hogy elviselhetők a tragikusan nagyszerű sorsot: kiválasztott népek lenni.

Ő egész shakespearei világa a humor alakjainak körül fel a viccek elragadó szemléltője előtt, egy világ, mely majdnem oly bolond, mint a valóság maga; okoskodó böcherek a falra merednek, eso darabbik hihetetlen mondásokra nyitják ki szájukat, egész embercsoportok. Lemberg és Posen közt török a fejüket valami különbségen, mások megint kérdéseket fundálnak ki, vagy feleletek kísütésén fáradoznak. Botorkáló snorrermentek Frankfurt felé igyekeznek, zárándoktö-

megek hemzsegnének az uton — a legenda Rotschildjához vándorolnak, aki gondolkozva áll dolgozószobájában és szünetlenül inget cserél. Es életnagyságon felüli méretekben megjelenik hirtelen a kis Móricz matróruhában, ez a legfiatalabb, legelevenebb aggastyán és egy halvány árnyékot, Tristan Levy barátját vezet kezénél. A samesz a templom ajtajánál áll és a világ legzenialisabbját csinálja, écákat osztogatnak, majdnem ingyen, halálviccek viaskodnak a kaszásemberrel és Kohn ur egy huszonöt éves házasság változású kaleidoszkopját éli át... De a női konfekció is lázasan dolgozik a fejével, a pszichonalizis a legjobb komplexumokat ajánlja, melyek ezidőszertint itt a bécsi piacon kaphatók, a tözsdevicégtől az árfolyamzuhanás után groteszkül szokik fel és minden vámsorompó, minden amerikai kikötő előtt tartózik, gabalyodik a humor, ugy hogy a viccek egymás tyukszemére lépnek és az egyik a másiknak azt mondja... ezt? — ezt már régóta ismerem...?

En is, nagyonis érzem ennek a kisletnek a hiábavalóságát, mely a nevetés eleven intuícióját körülírásokkal akarja megfogni és nagyon is megértem olvasóim érzését, akik joggal kérdik magukat: — mikor — mikor — mikor — jött végre a vice?! Ó, pedantéria, a pezsgő kémiai képletét keresni felségvértés, komolyan beszélni a viccről, hiszen ez csak magának a viccnek szabad tenne! És itt szerényen, meghunyászkodva bí kell ismernem, hogy az egész időn véggyakozva kerülgettem egy oly területet, mely örökre el lesz zárva előlem — mert bizony Isten csak egy zsidónak van meg az a boldog természeti joga, hogy zsidó vicceket meséljen! A legnagyobb tapasztalatosság volna, ha másvalaki merészkedne erre, azért kotródom is már és ajtot tárva-nyitva hagyom a két uraságot a két kitéző filozófus számára — má jönnék is — nézzék csak — figyeljenek csak: Tehát — két zsidó megy...

Fordította Horvát Heni

Egy francia professzor szerint Németországot nem lehet megvádolni mérges gázok titkos gyártásával

HAMBURG, május 23. A phosgén gázmérgezésnek tegnap újabb két halottja volt. A megmérgezettek közül még száznegyven van különböző kórházakban és ezek közül tizenhatnak súlyos az állapota. A vizsgálat kiderítette, hogy a mérgesgázt tartalmazó tartályok az idők folyamán elavultak s így keletkezett a katasztrófa. A kiemelt gáz romboló hatása hallatlanul nagy volt: a közelében lévő vasúti sínek és erkélyrácok, valamint mindenféle vastárgyak pillanatok alatt szilárd rozsdával vonódtak be és használhatatlanná váltak. A gáztartályok tulajdonosa kijelentette, hogy a gázmennyiség a háborúból maradt raktárakból. Moureau, a párisi College de France professzora, aki a háborúban a gázüggyel foglalkozott, odanyilatkozott, hogy a phosgén gáz festékanyagok, parfümériák, gyógyszerek és bányászati robbantó anyagok előállítására alkalmas, mért is a hamburgi esetet nem lehet felhasználni arra, hogy Németországot mérgesgáz titkos gyártásával vádolják. Moureau nyilatkozatát az Intransigeant közli, hozzátéve, hogy valószínű, miszerint a Népszövetség a hamburgi gázmérgezés ügyében nyomozást fog elrendelni.

Két zsidó megy...

(A zsidó viccről)

Irta Sigismund von Radecki

Egy zsidó megy — és Ahasvér áll előttünk: tragikus sziluet, bafyuval a hátán cammog az évszázadokon át megöregbülve egy egész nép terhe alatt. Két zsidó megy — és máris felcsillan egy vice, egy zsidó vice, és gőnyvednek a nevetéstől. Puresa aritmektika, ahol két gyász együttvéve egy nevetést ad! Ez a kettő épp oly örökkévaló, mint ama egy: fáradhatatlanul vándorolnak minden anekdotákon át, és nevetniük kell még ha nem is volna olyan keservesen szükségük a kacagásra, — hogyné: hiszen az ő utjuk e tarka világ minden kontrasztjának metszövonalán imbolgog végig.

Mikor egyszer zsidó adomákat meséltek és újra kezdtek: „Tehát két zsidó megy...” hirtelen korai nevetés pukkant ki és valaki közbekiáltott: Ez már magában a legkomikusabb dolog, ami létezik — mikor két zsidó megy! Ugy vélem, hogy ez a kiszólás mélyebb vice volt, mint amilyen a legjobb adoma lehetett volna, mert a közbeszóla a bevezetésben villámszerűen átélte az összes létehető vicceket — nem, többet tett en-

nel: a két zsidót, aki itt megy, örök formába öltöztette, egy sereotip vicekezdetből mítosz alkotott! Mert valóban, mit jelent az tulajdonképpen, mikor két zsidó megy? Azt jelenti, hogy itt két energia materia hiányában ugyszólva saját maga ellen fordul, ami által éppoly paradox helyzet jön létre mint mikor két öntözőkanna egymást öntözi, két villa egymást szurja, vagy két oroszán egymást falja fel, amíg csak a farkuk marad meg.

Ez a zsidó vice oly kitéző kommentárja minden történelemnek, oly fürgén — csaknem az esemény előtt — pattan ki a nevetésnek oly szinte személyes zsenilitásával van felruházva, hogy önkénytelenül azt a komoly kérdést intézzük magunkhoz: Ki csinálja tulajdonképpen mind a zsidó vicceket? Ki ez a démonikus egyéniség, ez az ellenállhatatlan komikai erő? — Hiába igyekeztem csak egyetlen zsidó viccnek is az apját kikutatni. De minthogy, másfelől, folyton újakat meg újakat csinálnak és a logikai következtetéseket: a *senkiről* a *valakire* közelítő, ismét megdöbbenve állunk a kérdés előtt:

URANIA mozgó
Marco legszenzációsabb kalandja
 Utazás Európa körü. London, München, Hamburg városokon keresztül. Kalandorvígjáték, mulatságos kalandokkal. Monopol Filmc.

Mottó:
Zongora vétel
bizalom dolga

Legnagyobb garancia erre az 58 év óta fennálló

Triska I. cég
 cég kitéző hírneve, mint egyetlen és legnagyobb szikizlet Erdélyben. Förster világjárka vezérképviselése.
Zongorák
 kaphatók hosszabb részletfizetési feltétel mellett is. — Cluj, Strada Saguna 14. — Telefonszám 4-19.

Játékok,
Sportcikkek,
Rertibuterek
EMIL SCHUSTER,
CLUJ
 Hirdessen az „Uj Kelet”-ben

Csüt...
 Van szeret...
 Semmi a kala...
 ten, m...
 Ugy is...
 szer m...
 Oda m...
 nyeb...
 sodród...
 ba, uj...
 kodtan...
 anyoka...
 ben is...
 pő és...
 uak fő...
 Feké...
 került...
 egy ka...
 mosta...
 lül kies...
 elfköv...
 nagy b...
 tos hely...
 iát kecs...
 ka! csib...
 meg, né...
 kalapot...
 örültem...
 Valan...
 ilyen fe...
 Fadrusz...
 Pozsony...
 sikátora...
 főnt a...
 Bimbó...
 büszkén...
 főveg, a...
 azon a...
 nekem...
 nyavetis...
 zettem k...
 tam, re...
 kasztotta...
 Mondo...
 örömem...
 és még...
 lyukból...
 Nem se...
 Előzmé...
 és mást...
 előtt — a...
 van egy...
 szöke, jó...
 mekkel, d...
 dik, szinb...
 gát, ke...
 vidámat...
 friss a...
 tyes fehér...
 magamat...
 Kivüle...
 merősön...
 róluk, tess...
 tévvekről...
 Fiziológ...
 különben...
 menekül...
 rai közé...
 utra. Az...
 mátkor...
 hido...
 országut...
 logotam...
 az utrent...
 bukkán az...
 Hogy m...
 neki, mi j...
 vagy ha...
 kormány...
 ion ebbe...
 Streseman...
 Lupescu...
 adni, de...
 lumosat a...
 történet...
 déli része...
 mi szövets...
 azért, hog...
 torai gyors...
 Önök me...
 szertelensé...
 tott meg...
 nyos utaim...
 erős és iz...
 keny, vice...
 sem mond...
 hez a dolg...
 rog és fen...
 ságró vag...
 tudok eliga...
 A multko

A lyukas kalap

Van egy fekete kalapom. Nyulször, szeretett karimájú, keskeny szalaggal. Semmi pompa, semmi hetykeség ezen a kalapon, olyan egyszerű és igénytelen, mint egy nyugalmazott strazista. Úgy is került ujabban a fejemre. Egyszer nyugalomban volt már, régen. Oda akartam adni egy náttam szegényebbnek, de azután valahogy bele-sodródtam egy takarékosági hullámba, új kalap memmyibe kerül, sopánkodtam magamban, mint egy foghíjas anyóka, új kalap nagyon drága, különben is nem a kalap teszi az embert, cipő és fehérnemű a fontos, hányan járnak födellen fejjel, mégis jól elvannak.

Fekete, lomtári kalapom tehát előkerült és átadott átalakítás céljából egy kalaposnak. A kalapos csak kimosta, megformázta, zsiros bőrét belül kicserélte, semmi mást nem kellett követni vele. Mégis, ez az ember nagy buzgalomban a kalap egyik fontos helyén, fönt, ahol a kalap kupoláját kecsesen be szokás nyomni — lyukakat csinált. Ez azonban nem haragított meg, nem hagytam a nyakán a lyukas kalapot, éppen ellenkezőleg, kissé örültem az esetnek.

Valamikor régen ugyanígy pontosan ilyen fekete pörge, kalapban láttam Fadrusz Jánost, a nagy képfaragót Pozsonyban, a Dunaparton, a Vödritz sikátorai között, a Paluzgyay-kertben, fönt a széles, fehér Vár-uton és a Bimbó-házak környékén. Önfelédten s büszkén állott fején a könnyű egyszerű főveg, amely lyukas volt pontosan ott azon a helyen, ahol az enyém, de nekem nagyon imponált éppen a hányavetése miatt és most örömmel fizettem ki a kalapot, nem is vizsgáltam, rögzítettem-e. Fő, hogy kilyukasztotta.

Mondom, a lyukas kalapomból nagy örömem volt, amikor így megkaptam és még nagyobb, amikor később a lyukból tényező lett.

Nem sokáig vártam rá. Előzékenykedtem mondjak el egyet és mást szerény életemből. Mindenekelőtt — ami másokat is érdekelhet — van egy hölgy ismerősöm. Magas és széke, jószággal mosolygó kék szemekkel, diszkrétén és finoman öltözködik, színháza sem sminkeli magát. Keveset beszél, de mindig vidámat, poétikusan látgy és friss a kacagása. Olyan takaros, helyes fehérség, hogy epés pillanataimban magamat szoktam megirigyolni miatta.

Kivülte azután van néhány más ismerősöm. Egyetlen felzót nem mondok rólok tessék, itélienek fölöttük, én csak tévvekről számolok be.

Fiziológiai értelemben férfiak, más-különbön csacsogó-gépek. Kiszoktam menekülni előlük a Házsongárd bokrai közé, föl Fetekre, vagy ki a Donáti-utra. Azonban hiába menekülök. A mulkor átmentem a vasúti repülő-hídon és főlésítáltam a széles papfalvi országútra. Már egy órahosszat gyalogoltam boldog magányban, amikor az utamenti kis esőszház mögüli előbukkan az egyik.

Hogy mondanám meg, de gyorsan neki, mi jobb ha a lejt testabilizálják, vagy ha megkapjuk — már mint mi, a kormány — a beruházási kölcsönt. Vajon ebben az esetben felgyógyul-e Stresemann és ha igen, fog-e akkor Lupescu mégis politikai nyilatkozatot adni, de egy kösért, nem egy szimbo-lumosat a karéjjal. Ha pedig ez meg-törént, vajjon Japán kivonul-e Kína déli részéből és Csan-Kai-Csek védel-mi szövetséget köt-e Kun Bélával azért, hogy az iklódj iparos jesiva bu-torai gyorsabban száradjanak.

Önök mosolyoghatnak ezen a rend-szertelenségen, de nekem ez nem ada-tott meg, mert az emberem, aki magá-nos utaimon megtámad, imponálóan erős és izmos, amellet nagyon érzé-keny, viccelődni nem szabad vele, azt sem mondhatom, hogy nem értek ezek-hez a dolgokhoz, mert gyorsan lehur-roz és fenyegetőn kérdi, micsoda új-ságiró vagyok, ha még ezekben sem tudok eligazodni.

A multkor, egy álmatlan éjszakán

összeszámoltam: hét ilyen emberem van. Nyolc volt, de egyik elutazott Kaliforniába és onnan ostromol ha-szonló kérdésekkel. Levelét nemcsak, hogy válasz nélkül hagynom, de még csak ki sem bontom. Ennyi minden bosszom, de mit jelent ez a bosszu, a bosszuságom mellett, amit az itthon maradt hét embertől kell elszívve-dnem!

De most itt a fekete pörge kalapom, a kalapos hanyagságából lyuk van raj-ta és vége a borzalmaknak! Amikor fölvettem, kicsinyt megsuhogtatott a hallhatatlanság szelődje, nemcsak Fad-rusz emléke miatt, hanem akkor vissza-emlékeztem, hogy egyszer Adv End-rén is láttam ilyen kalapot, Pestben a Trenek vendéglő fülkéjében, ahol Révész Bélával ült együtt este tisztöl reggeli hatig, anélkül, hogy egy szót is szólt volna, isten adjon neki nyugodalmat. Fején a kalap és lyuk a kala-pom.

Büszkén tarkómba vágom a pörgét és nekiindulok a forgalmas Wesselényi Miklós utcának. Messziről meglátom a széke möt, gondoltam, bizonyára gra-tulál a kalapomhoz, közel jött, egy villanás, aztán elméz, a fejem fölött, megáll egy kirakatnál, belemélyedt a

játékáruba és vár, amíg elfelilozok a háta előtt. Női dolgok, mellözések rit-kán érintenek és ez az eset sem bossz-szantott. Ki tudja, gondoltam, talán a foga fáj az éjjel és sápadt, vagy da-gadt képével a gyöngéd lélek nem akar ja rontani illuziómat.

Néhány perc múlva egy újabb el-mény!

Barátom, aki máskor mértföldekről megszagolt és aki elől letehetetlen volt menekülnöm, rám nézett és sietve át-ment a tulsó oldalra. Átnéztem, hogy megbizonyosodjam, valóban ő volt-e. Láttam, ránéz a kalapomra, megvetés-sel és sajnálkozással.

Igen, a lyuk a kalapon, ez volt mellő-zésem oka a két esetben és később a többi esetekben is, amikor rendre visszavonultak drága ismerőseim, akik elől nem tudtam elbujni.

A pörge kalap lyukával a tetején me-sebeli ködsüveg lett — Tarnkappe — amely láthatatlanná varázsolta. Látha-tatlanná tett azok előtt, akiket magam sem szeretek látni. (Kivéve persze a széke möt!) Életem nagy eseménye lett a lyukas kalap.

Elhatároztam, hogy sővüotra, amikor a szobámat virággal díszítem, föfogom

Mivel elasztikusabb a gummikerek, annál gazdaságosabb a teherszállítás üzeme. Continental óriás gummijai egyesítik a legnagyobb rugókönységet a legmagasabb tehervieselő képességgel. A személyszállítás szempontjából a legfokéletebb gummikereket ezek ugyisintén az érzékeny árúk és a gyors-teherárak szállítására is legalkalmasabbak.

Continental

virágozni lyukas kalapomat. Ennyivel igazán tartozom neki.

(sz. i.)

A bécsi törvényszék már tárgyalta Magyarországnak Kun Béla kiadatására vonatkozó kérését, de a döntést titokban tartja

Bécs, május 23. Az országos törvényszék tegnapi tartott tanácsülésben tárgyalás alá vette Magyarországnak a volt magyar népbiztosok kiadatására vonatkozó kérését. A döntésről semmi hír nem szivargotot ki. Valószínűnek tartják

hogy ha pár napon belül döntés is lesz az ügyben, azt csak később fogják publikálni.

Az országos törvényszék vádpancása a foglyok felebbezése folytán foglalkozott azzal a vizsgálóbírói határozattal, mely

szerint kb 10 nap óta nem engedték meg a hozzátartozók látogatásait. A vádpancás megsemmisítette a vizsgálóbíró végzését s így mából kezdve a hozzátartozók ismét látogathatják a fogságban lévő kommunista vezéreket.

Norvégiában egy kanadai repülőgép szállott le, mely északsarki kutatásokat akart végezni

Brüsszel, május 23. A délnyugat-norvégi Bergenből érkezett távirati jelentés szerint tegnapi este felől ott leszállott egy kanadai repülőgép, amelynek eredetileg az lett volna a rendeltetése, hogy Grönland keleti partjaitól északra, sarkvidéki kutatásokat végezzen. A pilóták Jock Factori északkelet kanadai városkából a Hudson-öböl partjáról indultak el 3 nappal ezelőtt, a Baffin-föld és Grönland átrepülése és 2500 km-es ut megtétele után Grönland délkéleti szélén

a IX. Keresztély földön kényszerleszállást kellett végezniük.

Az utat Kanadából Grönlandig 17 óra alatt tették meg s folyton küzdöttek erős ellenszéllel. Tegnapielőtt az időjárás kedvezőbbre fordult s ekkor megkísérelték északi irányban megfigyelő utjukat. A repülőgép itt viharba került és a pilóták kénytelenek voltak átengedni a székeknek a vezérést. Így érkeztek meg a sarkvidéki felderítő ut helyett Bergenbe. Tel-

jesítményük így is óriási. Összesen csak nem 4500 km. utat tettek meg, anélkül a norvég partot elérték. Bergen lakossága nagy ovációkkal üdvözölte a repülés bátor hőseit, akik a jelek szerint Nobile tábornokot akarták megelőzni az északsarki kutatásban.

Ezzel egyidejűleg jelentik Kingsbayból hogy az Italia ma reggel háromnegyed ötkor kedvező időben ismét startolt az északi sark felé.

Gumikeztyüs betörők elrabolták a prágai Nemzeti Múzeum legértékesebb gyűjteményét

Prága, május 23. A prágai nemzeti múzeum az elmúlt éjjel pótolhatatlan kárt szenvedett: ismeretlen tettesek elrabolták a múzeum egyik legértékesebb kincsét, néhány száz arany és ezüst gyűrűből álló gyűjteményét, a melynek értéke a másfél millió cseh-szlovák koronát jóval felülhaladja. A gyűjtemény muzeális történeti értéke azonban felbecsülhetetlen, mert az ellopott értéktárgyak a világ hasonló gyűjteményeinek legteljesebbjét képezték.

A lopást minden valószínűség szerint szombaton éjjel fél 10 óra tájban követhették el, mert a teremőr, aki röviddel azelőtt végezte körútját, még semmi gyanust nem vett észre, míg fél egy óraker, a harmadik körseta alkalmával a múzeum első emeletének 9. számú termében a földön néhány ívegdarabot látott meg. Mivel sehohsem talált a vitrineken betört íveget, tovább folytatta sétáját. Reggelre a másik teremőr észreverte, hogy az első emelet 10. számú termében három vitrinből hiányzik az íveg s a bennük levő ékszerek össze vannak dobálva. Azonnal értesítették a múzeum igaz-

gatóságát és a rendőrséget, amely az államrendőrség összes detektívjeit mozgósította és széleskörű nyomozást kezdett.

A helyszíni vizsgálat megállapította, hogy a tettesek nem éjnek idején törtek be a múzeumba, hanem már nappal rejtőztek el ott és magukra zárták az ajtókat. A második és a harmadik őrváltás között aztán kivágták a 10. számú teremben levő három vitrin ívegfalát s a cserepeket a szomszéd teremben rejtették el, hogy az öröket félrevezessék.

A nyomozás megállapította, hogy a tettesek nagyszerűen ismerték a múzeum belső berendezését, de különben is kiváló szaktudásuk volt, mert a vitrinekből, amelyek a 12-ik, 15-ik, 16-ik és 17-ik századból származó gyönyörű arany- és ezüstgyűrűket őrizték, csak a legértékesebbeket, a

legritkábbakat és legjelentősebbeket lopták el.

De rendőri szempontból is szakértően hajtották végre a lopást, amennyiben a lopott holmival teljesen nyom nélkül sikerült menekülniük. Valószínűleg a 10. sz. terem ablakán másztak ki a tettesek és a múzeum villámhárító drótján bocsátkoztak le a kövezetre. Ujjlenyomatok sehol sem maradtak utánuk, ami annak a jele, hogy a betörők, akik valószínűleg nemzetközi tolvajok lehettek, gumikeztyűvel dolgoztak. Mindössze az egyik padláson őrzött sejtetes lomok ponyvatarakójáról vertek le port, amiből az következik, hogy a tettesek valószínűleg a ponyva alá bujva várták be a kedvező pillanatot, amikor munkába állhattak, hogy a világ egyik legszebb és legfokéletebb archeológiai gyűjteményét eltulajdonítsák.

Tüdőbeteg kérjenek ismertető füzetet Oláh Károly plébános által felalált csodahatású **Antiphysin** államilag engedélyezett tüdőháj eleni gyógyszerből. Füzetet bárkinek ajándékosan küld az egyedüli **Ósváth** és z i t tő: **Ósváth** Gyógyszertár = Targu-Muras

Végegadás! **MESTITZ** butorüzlete
Kolozsvaron feloszlik. Butorait nagyon olcsón kiárusítja. Magyar Szinház mellett

rtök, 1928 május 24.
R
Mon. Film.
Brazos Premier
k az ulon — a legenda
ndorolnak, aki gondol-
szobájában és szünetle-
l. Es életnagyságon
megjelenik hirtelen a
zruhában, ez a legfiata-
aggastyán és egy hal-
stian Levy barátját ve-
mesz a templom ajtajá-
egzseniálisabbját esi-
gatnak, majdnem ingyen
dnak a kaszásemberrel
huszonöt éves házasság
oszkopját éli át... De
s lízasan dolgozik a
nalizis a legjobb kom-
ia, melyek ezidőszert
kaphatók, a főszerve
mzuhanás után gro-
és minden vámsorom-
kai kikötő előtt torló-
humor, úgy hogy a
kszemére lépnek és az
azt mondja... ez
ismerem...?
érem ennek a kis-
ságát, mely a nevetés
körülrásokkal akarja
onis megértem olva-
joggal kérdik magy-
nikor — mikor — jön
podantéria, a pezsgő
resni felségértés, ko-
a viccről, hiszen ez
viccek szabad tenni
meghunyászkodva be-
gy az egész időn vé-
tem egy oly területet
zárva előlem — mert
egy zsidónak van meg-
szeti joga, hogy zsidó
A legnagyobb tapin-
a másvalaki merés-
kotródom is már is
hagynom a két ország
ofus számára — már
ék csak — figyeljenel
t zsidó megy...
litotta Horvát Henkil
ó:
vétel
dolga
arancia erre az 58
a l. cég
neve, mint egyetlen
szkizlet Erdély-
vidékmárka vezér-
viselete.
gorák
zabb részletfizési
is. — Cluj, Strada
Telefonszám 4-19.
sikkek,
Kertibutorok
CHUSTER,
LUJ
„Uj Kelet“-ben

A lyukas kalap

Van egy fekete kalapom. Nyulször, szegett karimájú, keskeny szalaggal. Semmi pompa, semmi hetykeség ezen a kalapon, olyan egyszerű és igénytelen, mint egy nyugalmazott strazzista. Úgy is került ujabbban a fejemre. Egyszer nyugalomban volt már, régen. Oda akartam adni egy náfam szegényebbnek, de azután valahogy belesodródtam egy takarékosági hullámba, új kalap mennyibe kerül, sopánkodtam magamban, mint egy foghíjas anyoka, új kalap nagyon drága, különben is nem a kalap teszi az embert, cipő és fehérenemű a fontos, hányan járnak födellen fejjel, mégis jól elvannak.

Fekete, lomtári kalapom tehát előkerült és átadott átalakítás céljából egy kalaposnak. A kalapos csak kimosta, megformázta, zsiros bőrét beletűtötte, semmi más nem kellett elkövetni vele. Mégis, ez az ember nagy buzgalmában a kalap egyik fontos helyén, fönt, ahol a kalap kupoláját kecsesen be szokás nyomni — lyukát csinált. Ez azonban nem haragított meg, nem hagytam a nyakán a lyukas kalapot, éppen ellenkezőleg, kissé örültem az esetnek.

Valanikor régen ugyanígy pontosan ilyen fekete pörge, kalapban láttam Fadrusz Jánost, a nagy képfaragót Pozsonyban, a Dumaparton, a Vödriz sikátorai között, a Palugyay-kerthben, fönt a széles, fehér Vár-úton és a Bimbó-házak környékén. Önfelédten s büszkén állott fején a könnyű egyszerű fűveg, amely lyukas volt pontosan ott azon a helyen, ahol az enyém, de nekem nagyon imponált éppen a hányavetése miatt és most örömmel fizettem ki a kalapot, nem is vizsgáltam, rögtön behozta-e. Fő, hogy kilyukasztotta.

Mondom, a lyukas kalapomból nagy örömem volt, amikor így megkaptam és még nagyobb, amikor később a lyukból tényező lett.

Nem sokáig vártam rá. Előzményeként mondjak el egyet és más szerény életemből. Mindenekelőtt — ami másokat is érdekelhet — van egy hölgy ismerősöm. Magas és széke, jószággal mosolygó kék szemekkel, diszkrétén és finoman öltözködik, színházra sem sminkeli magát. Keveset beszél, de mindig vidámat, poétikusan látgy és friss a kacagása. Olyan takaros, helyes fehérszínű hogy epés pillanataimban magamat szoktam megírnygelni miatta.

Kivüle azután van néhány más ismerősöm. Egyetlen jelzőt nem mondok rólok, tessék, itélienek fölöttük, én csak tényekről számolok be.

Fiziológiai értelemben férfiak, más-különbön csacsogó-gépek. Kiszoktam menekülni előlük a Házsongárd bokrai közé, föl Feketre, vagy ki a Donáti-útra. Azonban hiába menekülök. A mulkor átmentem a vasúti repülő-hídra és fölcséltam a széles papfalvi országútra. Már egy órahosszat gyalogoltam boldog magányban, amikor az utmenti kis csöszház mögüi előbukkan az egyik.

Hogy mondanám meg, de gyorsan neki, mi jobb ha a lejt testabilizálják, vagy ha megkapjuk — már mint mi, a kormány — a beruházási kölcsönt. Vajon ebben az esetben felgyógyul-e Stresemann és ha igen, fog-e akkor Lupescu mégis politikai nyilatkozatot adni, de egy kösért, nem egy szimbolizmosat a karéjjal. Ha pedig ez megtörtént, vajjon Japán kivonul-e Kína déli részeiből és Csan-Kai-Csek védelmi szövetséget köt-e Kun Bélával azért, hogy az iklódj iparos jesiva butorai gyorsabban száradjanak.

Önök mosolyoghatnak ezen a rendszertelenségen, de nekem ez nem adta meg, mert az emberem, aki magányos utaimon megtámad, imponálóan erős és izmos, amellet nagyon érzékeny, viccelődni nem szabad vele, azt sem mondhatom, hogy nem értek ezekhez a dolgokhoz, mert gyorsan lehurrog és fenyegetőn kérdi, micsoda újságíró vagyok, ha még ezekben sem tudok eligazodni.

A mulkor, egy álmatlan éjszakán

összeszámoltam: hét ilyen emberem van. Nyolc volt, de egyik elutazott Kaliforniába és onnan ostromol hasonló kérdésekkel. Leveleit nemcsak, hogy válasz nélkül hagynom, de még csak ki sem bontom. Ennyi minden bosszom, de mit jelent ez a bosszu, a bosszuságom mellett, amit az itthon maradt hét embertől kell elszívnom!

De most itt a fekete pörge kalapom, a kalapos hanyagságából lyuk van rajta és vége a borzalmaknak! Amikor fölvettem, kicsinyt megsuhogtatott a hallhatatlanság szellője, nemcsak Fadrusz emléke miatt, hanem akkor vissza emlékeztem, hogy egyszer Adv Endrén is láttam ilyen kalapot, Pestben a Trenk vendéglő fülkéjében, ahol Révész Bélával illt együtt este tisztól reggeli hatig, anélkül, hogy egy szót is szólt volna, isten adjon neki nyugodalmat. Fején a kalap és lyuk a kalapom.

Büszkén tarkómba vágom a pörgét és nekiindulok a forgalmas Wesselényi Miklos utcának. Messziről meglátom a széke möt, gondoltam, bizonyára gratulál a kalapomhoz, közel jött, egy villanás, aztán elnéz, a fejem fölött, megáll egy kirakatnál, belemélyedt a

láfekáruba és vár, amíg elkefilorozok a háta előtt. Női dolgok, mellőzések ritkán érintenek és ez az eset sem bosszantott. Ki tudja, gondoltam, talán a foga fájt az éjjel és sápadt, vagy dagadt képevel a gyöngöd lélek nem akarta rontani illuziómat.

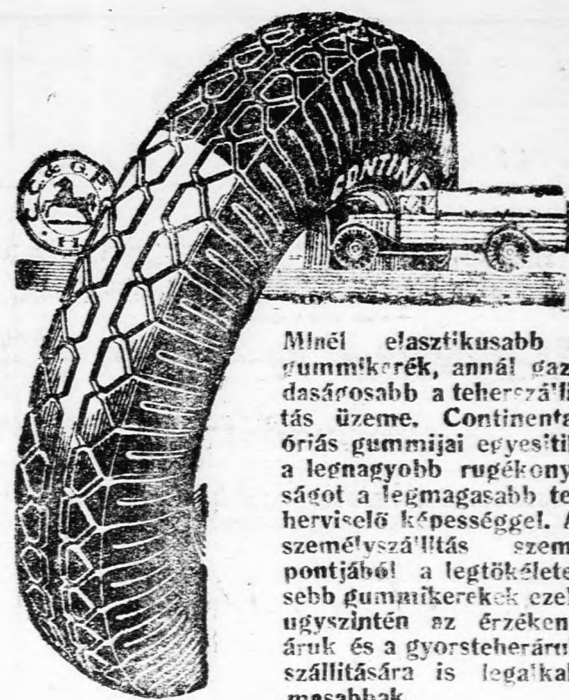
Néhány perc múlva egy niabb elemény!

Barátom, aki máskor mértföldekről megszagott és aki elől tenetellen volt menekülnöm, rám nézett és sietve átment a tulsó oldalra. Átnéztem, hogy megbizonyosodjam, valóban ő volt-e. Láttam, ránéz a kalapomra, megvetéssel és sajnálkozással.

Igen, a lyuk a kalapon, ez volt mellő zésem oka a két esetben és később a többi esetekben is, amikor rendre visszavonultak drága ismerőseim, akik elől nem tudtam elbujni.

A pörge kalap lyukával a tetején me sebeli ködsüveg lett — Tarnkappe — amely láthatatlanná varázsolta. Láthatatlanná tett azok előtt, akiket magam sem szeretek látni. (Kivéve persze a széke möt!) Életem nagy eseménye lett a lyukas kalap.

Elhatároztam, hogy sövüotra, amikor a szobámat virággal díszitem, föfogom

Mivel elasztikusabb a gummkörök, annál gazdaságosabb a teherszállítás üzeme. Continental óriás gummijai egyesítik a legnagyobb rugóerőséget a legmagasabb teherbíró képességgel. A személysállítás szempontjából a legelőkeltebb gummkörök ezek ugyiszintén az érzékeny árúk és a gyorskeherének szállítására is legalkalmasabbak.

Continental

virágozni lyukas kalapomat. Ennyivel igazán tartozom neki. (sz. i.)

A bécsi törvényszék már tárgyalta Magyarországnak Kun Béla kiadatására vonatkozó kérését, de a döntést titokban tartja

Bécs, május 23. Az országos törvényszék tegnap tartott tanácsülésben tárgyalás alá vette Magyarországnak a volt magyar népbiztosok kiadatására vonatkozó kérelmét. A döntésről semmi hír nem szivargotot ki. Valószínűnek tartják,

hogy ha pár napon belül döntés is lesz az ügyben, azt csak később fogják publikálni.

Az országos törvényszék vádtanácsa a foglyok felebbezése folytán foglalkozott azzal a vizsgálóbírói határozattal, mely

szerint kb 10 nap óta nem engedték meg a hozzátartozók látogatásait. A vádtanács megemmisítette a vizsgálóbíró végzését s így mátol kezdve a hozzátartozók ismét látogathatják a fogságban lévő kommunista vezéreket.

Norvégiában egy kanadai repülőgép szállott le, mely északsarki kutatásokat akart végezni

Brüsszel, május 23. A délnyugat-norvégiai Bergenből érkezett távirati jelentés szerint tegnap estefelől ott leszállott egy kanadai repülőgép, amelynek eredetileg az lett volna a rendeltetése, hogy Grönland keleti partjaitól északra, sarkvidéki kutatásokat végezzen. A pilóták Jock Factori északkelet kanadai városkából a Hudson-öböl partjáról indultak el 3 nappal ezelőtt, a Baffin-föld és Grönland átrepülése és 2500 km-es ut megtétele után Grönland délkeleti szélén

a IX. Keresztély földön kényszerleszállást kellett végezniük.

Az utat Kanadából Grönlandig 17 óra alatt tették meg s folyton küzdöttek erős ellenszéllel. Tegnapelőtt az időjárás kedvezőbbre fordult s ekkor megkíséreltek északi irányban megfigyelő utjukat. A repülőgép itt viharba került és a pilóták kénytelenek voltak átengedni a szeleknek a vezetést. Így érkeztek meg a sarkvidéki felderítő ut helyett Bergenbe. Tel-

jesítményük így is óriási. Összesen csak nem 4500 km. utat tettek meg, amíg a norvég partot elérték. Bergen lakossága nagy ovációkkal üdvözölte a repülés bátor hőseit, akik a jelek szerint Nobilé tábornokot akarták megelőzni az északsarki kutatásban.

Ezzel egyidejűleg jelentik Kingsbayból hogy az Italia ma reggel háromnegyed ötkor kedvező időben ismét startolt az északi sark felé.

Gumikeztyüs betörők elrabolták a prágai Nemzeti Múzeum legértékesebb gyűjteményét

Prága, május 23. A prágai nemzeti múzeum az elmúlt éjjel pótolhatatlan kárt szenvedett: ismeretlen tettesek elrabolták a múzeum egyik legértékesebb kincsét, néhány száz arany és ezüst gyűrűből álló gyűjteményét, a melynek értéke a másfél millió cseh-szlovák koronát jóval felülhaladja. A gyűjtemény muzeális történeti értéke azonban felbecsülhetetlen, mert az ellopott értéktárgyak a világ hasonló gyűjteményeinek legteljesebbjét képezték.

A lopást minden valószínűség szerint szombaton éjjel fél 10 óra tájban követhették el, mert a teremőr, aki röviddel azelőtt végezte körútját, még semmi gyanust nem vett észre, míg fél egy óraker, a harmadik lérséta alkalmával a múzeum első emeletének 9. számú termében a földön néhány ívegdarabot látott meg. Mivel sehohsem talált a vitrineken betört íveget, tovább folytatta sétáját. Reggelre a másik teremőr észrevelte, hogy az első emelet 10. számú termében három vitrinből hiányzik az íveg s a bennük levő ékszerök össze vannak dobálva. Azonnal értesítették a múzeum igaz-

gatóságát és a rendőrséget, amely az államrendőrség összes detektívjeit mozgósította és széleskörű nyomozást kezdett.

A helyszíni vizsgálat megállapította, hogy a tettesek nem éjnek idején törtek be a múzeumba, hanem már nappal rejtőztek el ott és magukra zártatták az ajtót. A második és a harmadik őrváltás között aztán kivágták a 10. számú teremben levő három vitrin ívegfalát s a cserepeket a szomszéd teremben rejtették el, hogy az öröket félrevezessék.

A nyomozás megállapította, hogy a tettesek nagyszerűen ismerték a múzeum belső berendezését, de különben is kiváló szaktudásuk volt, mert a vitrinekből, amelyek a 12-ik, 15-ik, 16-ik és 17-ik százból származó gyönyörű arany- és ezüstgyűrűket őrizték, csak a legértékesebbeket, a

legértékesebbeket és legjelentősebbeket lopták el.

De rendőri szempontból is szakértően hajtották végre a lopást, amennyiben a lopott holmival teljesen nyom nélkül sikerült menekülniük. Valószínűleg a 10. sz. terem ablakán másztak ki a tettesek és a múzeum villámhárító drótlán bocsátkoztak le a kövezetre. Ujjlenyomatok sehoh sem maradtak utánuk, ami annak a jele, hogy a betörők, akik valószínűleg nemzetközi tolvajok lehettek, gumikeztyűvel dolgoztak. Mindössze az egyik padláson őrzött sebeztes lomok ponyvatakarójáról vertek le port, amiből az következik, hogy a tettesek valószínűleg a ponyva alá buvia várták be a kedvező pillanatot, amikor munkába állhattak, hogy a világ egyik legszebb és legtekélyesebb archeológiai gyűjteményét eltulajdonítsák.

Tüdőbetegék kérjenek ismertető füzetet Oláh Károly nébános által felalát csodahatású **Rutiphytin** általánlag engedélyezett tüdőbaj elleni gyógyszerrel. Füzetet hátkéne díjmentesen **küld az egyedüli készítő: Osváth gyógyszerár = Tárgu-Muqa**

Végeladás! **MESTITZ** butorüzlete Kolozsváron feloszlik. Butorait nagyon **olcsón** kiárusítja. **Magyar Színház** mellett

28 május 24.
Benzos
Premier
mc.
on — a legenda
ak. aki gondol
an és szünetle
elelnagságon
emk hirtelen a
n, ez a legfata
yán és egy hal
gy barátját ve
templom ajtajá
nálisabbját esi
majdnem ingyen,
kaszásemmberrel
tévés házasság
át éli át... De
an dolgozik a
a legjobb kom
yek ezidőszert
ök, a fözsevic
más után gro
den vámsorom
sítő előtt torló
r, úgy hogy a
re lépnek és az
ondja ..... ezt
ond...?
ennek a kísé
mely a nevetés
ásokkal akarja
megértem olva
kérdik magy
— mákor — jön
téria, a pezsgő
felségértés, ko
ról, hiszen ez
szabad tenni
nyászokdva be
egész időn vá
y oly terület
előlem — mer
dónak van meg
oga, hogy zaid
nagyobb tapir
valaki merem
lom is már és
n, a két uraság
ámára — már
k — figyeljen
megy...
Horvát Henyő

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánág zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jambor Ferenc.
Az Uj Kelet cikkeinek utá nyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Vigyázz a szópa

Vigyázz a szópa: holnap valahol fuvalommá érhet s reszketővé tarajozza egy kankalin szirmát.

Vigyázz az átkaidra: tengerek felett viharra válhat s egy ismeretlen szív dobogása lehet belőle.

Vigyázz az áldó szavakra is: melegevet számum tüze tikaszthat néma vándort valahol a Szaharák homokján.

Ne feledd: mi jelek vagyunk csak a Lótezés korongján. Titkainkat hordozzuk görnyedő vállal s esodáinkkal sorsokat veszünk, végzetet vetünk s végzetet aratunk. Egy mozdulattal a távot közelé tehetjük.

Egy szóval a hallgatást költeljük fel a máiból s mire megébredünk: halál int felénk.
SALAMON LÁSZLO.

Lapunk legközelebbi száma a közveseső hivatalos munkaszünet és ünnep miatt vasárnap reggel a rendes időben jelenik meg.

Harmsworth lord visszatért Budapestről. Budapestre jelentik: Harmsworth lord ma reggel Debrecenből visszaérkezett Budapestre. A délelőtti folyamán a magyar nemzeti szövetségbe ment, ahol egy díszoklevelet adtak át számára. A lord ezután Budapest megtekintésére indult, melynek kapcsán meglátogatta a gyárakat, menhelyeket, klinikákat és kórházakat.

Chamberlain pilótát kongresszusi aranyéremmel tüntetik ki. Washingtonból jelentik: A képviselőház aviaticai bizottsága úgy határozott, hogy Chamberlain pilótát a kongresszusi aranyéremmel tünteti ki. A bizottság ugyanakkor nagy szótöbbséggel elvetette Lewine kiüntetését. Lewine mellözése washingtoni politikai körökben általános feltűnést kelt.

Apponyi sem hiszi, hogy az optánsper tárgyalására sor kerülne a Népszövetség új ülésán. Budapestre jelentik: A parlament folyosóján Apponyi Albert kijelentette, hogy nem hiszi, miszerint az optánsper a Népszövetség júniusi ülésén, Briand és Stresemann betegsége miatt, szóba kerülne. De miután a napirendre tűzése Chamberlaintól függ, mégis kimagy Genibe, hogy tárgyalás esetén felkészülten adhassa előérveit.

Halálos baleset a budapesti Operaház előcsarnokában. Budapestre jelentik: Tegnap az Operaház előcsarnokában a csillárok leszerelésén munkások dolgoztak. Pólya Ödön műszaki alkalmazott egy kétemeletnyi magasságra létra a csillárt javította, miközben a létra megcsuszolt, eldőlt és Pólya veres tagokkal terült el a földön. A két takarítónő is melle zuhant, akik az ijedségtől ájultan estek össze. A mentők Pólyát agyrázkódással és súlyos belső sérülésekkel a Rókusba szállították, ahol azonnal operálni akarták, de a műtőszalon kiszerveedett.

Árban, újdonságokban minőségben utolérhetetlen az „IDEAL” nőhalapszalonn. C. Reg. Ferd. 8. férfi és női ruhák formálások, alakítások, szalma átvarrások 48 óra alatt a legújabb divat szerint, gyári árban készülnek. Erősebbi Banco és Panama modellek.

Egy erdélyi diák Grázban egy kis gyermek gyógyítására vérét adta oda és ő maga meghalt

GRÁZ, május 23. Az emberi önfeláldozásnak megrendítő példájáról ad hírt az a tudósítás mely szerint Zack Antal erdélyi származású orvostanhallgató egy gráci beteg kisgyermek gyógyítására felajánlotta saját vérének átömlesztését, amit az orvosok igénybe is vettek. Az orvostanhallgató nyílt sebe azonban inficiálódott amit közben nem vettek észre. Az inficiálódás következtében vérmérgezés állott be, amely kínos szenvedés után az orvostanhallgató halálát okozta, míg a kisgyermek a gyógyulás útján van.

A középiskolai oktatás programja szerepelt a mai minisztertanács napirendjén

(Bucuresti-Bukarest, május 23. Az Uj Kelet tud.) Szerdán délután öt órakor a kormány minisztertanácsot tartott, amelyen Bratianu Vintila elnökölte. A tanácskozás első pontja Anghelescu közoktatási ügyi miniszter jelentése volt a középiskolai oktatás analitikai programjáról. A miniszter ezúttal is hangsúlyozta, hogy az ország kulturális egységének szempontjából ezt a módszert tartja a legmegfelelőbbnek és azt hiszi, hogy az iskola-

program keresztülvitele esetén feltétlenül megvalósul az a közoktatásügyi ideál, amely Románia nagy pedagógusai előtt lebegett már régóta. A minisztertanács elhatározta, hogy július 3-án Turnuszeverinben ünnepséget rendez, amelyen jelen lesz a kormány néhány tagja, Stelian-Popescu és Duca miniszterek, valamint Franasovici belügyi államtitkár.

Durva kegyeltsértés a szatmári ortodox főrabbi temetésén. Szatmárról jelentik: Szatmár város zsidóságát felháborító, durva kegyeltsértés tartja izgalomban. Hétfőn délelőtt, amikor a zsidóság nagy halottját: Grünwald Lázár ort. főrabbit temették, az egész város lakossága felekezeti különbség nélkül osztozott a zsidóság mély gyászában. A keresztény kereskedők nagy része a temetés ideje alatt bezárva tartotta az üzletét. Dicséretreméltó együttérzéssel a katolikus Charitas egyesület volt az első aki lezárta könyvkereskedését és ezzel is dokumentálta a felekezeti megértést. Annál nagyobb megbámulkozás és felháborodást váltott ki a temetésre összerögzelt embertömeg között, hogy az elhunyt főrabbi lakásának szomszédságában levő Jelinek-éle kalaposműhely tulajdonosának és néhány női alkalmazottjának durva, eléggé el nem ítélt, kegyeltsértő viselkedése. Amíg a Várdomb-útcán az összes kereskedők — felekezeti különbség nélkül — bezárták üzleteiket, addig Jelinek a fiómon felkü szomszéd néhány hasonló lelkiállású női alkalmazottjával kiállott az üzlete ajtajába és ott hangosan kacagva, gúnyos megjegyzésekkel illették a temetési menetet. Erre a minősít hetetlen durva inzultusra a gyászoló közönség felháborodása olyan merveket öltött, hogy csak a nagy halott iránti kegyelet mentette meg a kegyeltsértő kalaposmester üzletét a súlyosabb megtorlástól. A hitközségi irodában az eset tanúival jegyzőkönyvet vetek fel s ennek alapján botrányközlés miatt bünvádi feljelentést tesznek Jelinek és alkalmazottai ellen. A hitközség előjárósága azonkívül bojkottot hirdet a lelkéből kivetkőzött kalaposmester ellen, aki még az impozáns, mély gyász hátása alatt sem tudott leszokni az éretlen, kegyeltelen, durva felekezeti provokációról. A zsidóság mélyen sértő inzultust román és magyar körökben is egyaránt súlyosan elítélik.

Közégtanácsok nemzetközi kongresszusa. Münchenből jelentik: A közégtanácsok nemzetközi szövetségének első kongresszusa ma kezdődik a bajor fővárosban. A kongresszuson 17 állam képviselőjében mintegy 500 közégtanácsos kiküldött vesz részt. A mai nap megalakulással és ünnepélyes üdvözlésekkel fog eltelni, holnap a kongresszus tagjai szakelőadásokat hallgatnak meg autótak építésének községi hozzájárulással történő előmozdításáról és községi takarékpénztárak intézményéről és szociális intézmények létesítéséről. A kongresszus ülészése szombatig tart.

Nyugalomba helyezték: Bókay János professzort. Budapestre jelentik: Bókay János professzor a hírneves gyermekgyógyász és kultuszminiszter nyugalomba helyezte. Az egyetem orvosi kara állást foglalt ez ellen a nyugdíjazás ellen, kérve, hogy Bókayt továbbra is hagyják meg állásában. Hir szerint Klebelsberg ragaszkodik a nyugdíjazáshoz és Heim Pál bécsi professzort akarja Bókay utódjává kinevezni.

Hevesi Piroska művészkezős tanítványainak hangversenye. Magas művészi színvonalú mozgó estélyben volt része Kolozsvár zeneértő közönségének kedden, amikor Hevesi Piroska legtehetségesebb és komoly művészi felkészültségű tanítványai értékes műsorhangverseny keretében egy-egy briliáns zeneszámmal örvendeztettek meg a hangverseny válogatott közönségét. A minden pontjában kifogástalan műsor elődől közül első helyen Fogel Máriát kell megemlíteni, akiről ma már egy onálló hangversenye után lehet csak érdemében ismertetőt írni. Fogel Mária abszolút kiforrott művész, melyre a nagyvárosi dobogókön van. Bach-Rossini Chaconne-jának, egyéni és temperamentumban, technikában egyaránt kongeniális előadásával mara dandó élményt szerzett. Hevesi Piroska

PENZSZEKRENYEK
SZOLID, ELEGANS, OLCSSÓ.
4000 LEJTŐL KEZDVE
HEINRICH L. WEINTRAUB
CÉGNEL, BUCURESTI, CALEA
MOSILOR 80
KIVÁHATRA INGYEN ÁR-
JEGYZÉKET KÜLDÖK.
KÉRÉSEK KÉPVISELŐKET AZ ORSZÁG MINDEN VÁROSÁBAN

Külföldi mintára
pünkösdi ajándéknapot rendezünk
vevőinknek. Mindenki
ingyen
kap egy pár
harisnyát
ha nálunk 2 párat vásárol.
Ezen kedvezmény csak a pünkösdi ünnepekre érvényes
Succ. Magazin
SPITZ
Cluj, Reg. Ferdinand 13

ka kitünőségének kell javára írni azonban azt, hogy a műsor többi számai is messze felülmúlták a vidéki nívót. Retharides Lucy és Roth Piri Bach koncertje és előbbinek különösen Schumann Romantische Etüden mely művészi megindultságra valló előadása, Tulogdy Sárika eMendelssohn koncertje a műsor második felében pedig Dohnányi fugája olyan számok, amelyek csak komoly művészi mértékkel mérhetők és az estélyt valóban emlékeztetessé tették. Emelte a műsor értékét Blum Ilus, aki Beethoven 22ik. koncertjét adta elő komoly zenei intelligenciát s rutint tanúsítva. Meglepetés volt a 15 éves Vámos Dusi felbőpése akit tehetsége méltán lendített a művészképzés tanítványok sorába. A két és félórás, hatalmas műsort tansorkánál fogadta a közönség, mely Hevesi Piroskát is megérdemelt ünneplésben részesítette. (—lay.)

Titokzatos rablógyilkosság történt egyik Bukarest melletti faluban. Bukarestből jelentik: Tegnap éjszaka két fiatalember éjjeli szállást kért Militari községben Jordan Ivanov kerítésztől. Éjjel a fiatal emberek megtámadták a kertészt. Vavaila nevű szolgáját és egy 18 éves leányt, mindhármut megölték és a holttesteket kirabolták. 2500 lejt vették el. Miután nem valószínű, hogy ezért a kis összegért követték el az ismeretlenek a háromszoros gyilkosságot, a rendőrség más okat keresi ennek a titokzatos merényletnek. A két fiatalember, akik közül az egyik katonaruhát viselt, a rablógyilkosság elkövetése után eltűnt.

Orvosi hír. Dr. Nasch Endre orvos bécsi tanulmányútról visszatérve átvette Dr. Láng H. rendelőjét és megkezdte fogorvosi és szájszészeti rendelőjét Désen, Str. Reg. Ferdinand No. 9. (Betálan Gábor-u.)

Szalma- és panama-férfikalapokat
fest, tisztít,
A.Fehér Str. Memorandului (volt U.10-ucca) 21.

Holnap van svajczi ünnepe, annak emlékére, hogy Sinaj hegyn a zsidó nép törvényt kapott. A Tóra és a palesztinai aratás ünnepe. A Tóra előtt holnap minden zsidó gondoljon a palesztina aratásra és adományozzon nagyobb összeget a Keren Kajemet javára, mert a Keren Kajemet földet vált vissza örök zsidó tulajdonná és teszi lehetővé, hogy bőséges legyen a zsidó aratás.

Epe- és májbetegségeknel, epékő és sárgaság esetében a természetes „Ferenc József” keserűvíz a hasi szervek működését élénkíve tevékeny szerepet játszik. Klinikai tapasztalatok igazolják, hogy az otthoni ivókúra különösen hatásos, ha a Ferenc József vizet kevés forró vízzel keverve, reggel éhgyomorron vesszük be. Kapható gyógyszertárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Csütörtök
INN
Elfüstölt
jövedék ta
működését
hogy a ki
mindössze
évente tíz
füstöl el,
gyógyg
körülbelül
használna
köitenek s
Aki sze
tudhatja,
204.12.10
rettat sz
könyvet i
náról. A
a dohány
eszteikai
Vajjon
zsa? Té
hány sziv
csak nyel
köteti,
könyv író
lőidegeink
merengve
teben alig
ber, amin
ei tűnődik
nyos nív
Annyi
Micko, a
ban Med
szöke dob
vele fölöl
hatott ar
tesz majd
Eltensé
deznok, h
e szenved
falán min
los a doha
Szemlé
nikotin n
lyek köz
idegbaj, g
rok, güm
A látog
után mih
tanak.
Mekkora
ról, a své
nagyobb
denki tu
ber volt,
goulet épe
ül, isme
egy drám
gos törté
millió sv
hogy öt
emberiség
zak meg.
Nobel
örökség
rokona
ervényes
voli atya
misítésot
na a sol
színűség
volna, t
megköve
tosan ne
bel a va
akademi
miára, r
intézmény
dig úgy
öt tagja
tárgyaln
1900-ban
rehabitob
kodását.
Kának
gekkel
Nobel v
namitgy
bőző rő
elszámol
a pénz
Ezért a

INNEN-ONNAN

Elfüstölt milliók. Az osztrák dohány-jövedék takaros kis füzetben számol be működéséről. Ebből a füzetből kiderül, hogy a kis osztrák köztársaság, mely mindössze hetedfél millió lakót számlál, évente tizenegymillió kilogramm dohányt füstöl el, 315 millió shilling értékben, úgyhogy a derek osztrákok fejéenként körülbelül másfél kilogramm dohányt használnak el s negyvennyolc shillinget költének szenvedélyükre.

Aki szereti a pontoskodást, az megtudhatja, hogy Ausztriában évente 204.12.104 szivar és 4.391.093.796 cigarettát szívnak el. Stephan Dirk egy könyvet írt most a dohányzás feléltanáról. A szerző azon bölcsekedik, hogy a dohányzás szenvedélye a hivatást egy esztendő alatt válassza el.

Vajon miből is áll a füstölés varázsa? Tévedés az, okát pusztán a dohány szivárgató voltában keresni, nem csak nyelvünket és nyunket gyöttyörködteti. Fővonzóereje — legalább a könyv írója szerint — az, hogy a szaglóidegeinkre hat és szemünkre, mellyel merengve követjük a füstmacskákat. Sőtében alig dohányzunk. A keleti ember, amint a kék fellegetek szemléli, el ei tűnődik az élet mulandó voltán, bizonyos nirvanás közönybe süpped.

Annyi bizonyos, hogy mikor Jean Micko, a hiszaboni francia követ 1570-ben Medici Katalinnak az első doboz szöke dohányt küldte, hogy elmulassza vele földalati fejtörését, nem is álmódhatott arról, milyen nagy palyafutást tesz majd Európában a dohány.

Ellenségei most egy kiállítást rendeznek, hogy meggyőzzék az embereket a szenvedély káros voltáról. A kiállítás falán mindnekelvül ez a tábla lóg: „Tilos a dohányzás.”

Szemléltető ábrák mutatják, hogy a nikotin milyen betegségeket okoz, melyek közül felsoroljuk a következőket: idegbaj, gegerák, gyomorrák, vesezavarok, gümőkór, stb. stb.

A látogatók megnézik a kiállítást, aztán mihelyt kiérnek a kapuba, rágyujtanak.

Mekkora a Nobel-díj? Nobel Alfréd-ről, a svéd dinamitgyárosról, aki a legnagyobb irodalmi díjat alapította, mindenki tudja, hogy nagyon művelt ember volt, nemetül, oroszul, franciául, angolul épen olyan jól beszélt, mint svédül, ismerte az irodalmat s maga is írt egy dramát. De a díjának viszontagságos történetét kevesen ismerik. 31 és fél millió svédkoronát hagyott arra a célra, hogy öt részre osztva a kamataiból az emberiség legkiválóbb alkotóit jutalmazza meg.

Nobel a végrendeletében tizenhatszéköt nevezte meg: ezek közül hat rokona azonnal elismerte a végrendelet örökösségét, a többi tizenkettő a távoli atyafiak, megtámadták s megsemmisítést követeltek. Ha porre került volna a sor, a végrendelet minden valószínűség szerint meg is semmisítették volna, tekintve, hogy a svéd törvények megkövetelik, hogy az örökösök pontosan nevezzék meg örököseit, holott Nobel a vagyonát részint a tudományos akadémiára, részint a művészi akadémiára, részint a stockholmi Karolinska intézményre hagyta a béke díj felől pedig úgy rendelkezett, hogy a parlament öt tagja döntson felőle. Sokáig kellett tárgyalni az örökösökkel, míg végre 1900-ban megegyezhettek velük s a végrendeletbizottság megkezdhette munkálatát.

Kanek a bizottságnak nagy nehézségekkel kellett megküzdnie, minthogy Nobel vagyona körülbelül kilencven dínamitgyárban volt, mely a világ különböző részein működött s így a velük való elszámolás mindig bonyodalmasabb lett, a pénzek nem folytak be pontosan. Ezért a gyárakat eladták s a pénzből

Megnyílt! Reg. Ferdinand 3. szám alatt legmodernebb kézimunka és ró. Idaru 1911

„GOBELIN”

Legújabb előhúzott kézimunkák, hozzávalók, csipkék, keztvők nagy választékban a legolcsóbb árak mellett

4.840.000 svéd koronát svéd állami papírokba fektettek, 2.037.000 svéd koronát hitellevelekbe, 5.324.000 svéd koronát városi érdekeltségbe, 7.158.000 svéd koronát vasuti részvényekbe, 2.740.000 svéd koronát pénzügyi intézményekbe, 3.964.000 svéd koronát ipari vállalatokba, 3.972.000 svéd koronát városi záloglevelekbe, 7.957.000 svéd koronát egyéb záloglevelekbe. Külföldön 2.550.000 svéd koronát helyeztek el.

A Nobel-díj alapösszege az utolsó huszonöt esztendő alatt körülbelül 10 millió svéd koronával gyarapodott s ma 41.269.000 svéd koronát tesz ki.

A háború idejében, mikor Svédországban is megkezdődött az infláció rendkívül veszedelemben forgott, de miután a svéd korona megszilárdult a léte biztosított. Ha — amint egyesek terveztek — az alapösszeget külföldi címletekben helyezik el, akkor a világ legnagyobb irodalmi díja a háború alatt semmivé olvad s ma nincs Nobel-díj.

PARFUM EAU DE COLOGNE
PERLE DE PARIS
LADY

Kolozsvár városi tanácsa visszaállítja a maximális árakat

Nem léptetik újra életbe az ad valorem illetékeket

(Cluj-Kolozsvár, május 23. Az Uj Kelet tud.) Kolozsvár városi tanácsának állandó választmánya rendkívül fontos ülést tartott tegnap este. Az ülés legfontosabb tárgya a város felmérésének és szisztematizálásának ügye volt, amelyet már az 1926 évi közigazgatási törvény intézkedési folytán is napirendre kellett tűzni. A törvény ugyanis előírja, hogy szankcionálásról számított két éven belül a város felmérési és szisztematizálási munkálatait meg kell kezdeni.

Az állandó választmány megbízásából a város műszaki osztálya pár héttel ezelőtt pályázatot hirdetett a felmérési munkálatokra s a beérkezett ajánlatok közül három jöhet komolyabban számításba. A három pályázat közül egyikként a legolcsóbb is hét millió lejbe jelöli meg költségvetését.

A tegnapi ülésen több tanácsos arra az álláspontra helyezkedett, hogy a városi mérnöki hivatal saját rezsidben jóval olcsóbban végezhetné el ezeket a munkálatokat. Ebben az ügyben egyebként csak a jövőhét folyamán dönt véglegesen a városi tanács.

Visszaállították a liszt és kenyér maximális árát is

Az állandó választmány ezután a maximális árak ügyével foglalkozott. Ismeretes, hogy a maximális árak ideiglenes, próbaképpen való eltörlése után, különösen a husárok emelkedtek ugrásszerűen s a mérszások a közönség rovására használtak fel a helyzetet. A városi tanács erre való tekintettel május 15-én ismét életbe léptette a hus maximális árát, a liszt és a kenyérárak azonban továbbra is szabadok maradtak.

Az ipar- és kereskedelemügyi minisztérium az elmúlt hét folyamán informálódott Kolozsvár városi tanácsánál a maximális árak ügyére vonatkozólag s a tegnapi esti választmányi ülésen azt is megbeszéltek, hogy a minisztériumnak küldendő válaszban arról értesítik a minisztert, hogy *junius elsején már a liszt és a kenyér árának maximális árát is életbe fogják léptetni.*

Az ülésen szóba került a telepadó ügye is, amelynek kivetésével kapcsolatban egyes helyi sajtóorgánumok élesen támadták dr. Simon Sándor városi tanácsost, akiről az állították, hogy önkényesen járt el a telepadó kivetésénél. Az állandó választmány a megadott városi tanácsos rehabilitálása érdekében azonosította magát dr. Simonnal.

Nem lesz ad valorem illeték

Ezután vita fejlődött ki az ad valorem illeték körül, amelynek életbeléptetését tudvaleg tervbe vette a városi tanács. Az állandó választmány tegnap esti ülésén elhatározta, hogy az ad valorem díjak életbeléptetését a telepadókból befolyt összegek mérlegétől teszi függővé.

Amennyiben a befolyó összegek még mindig nem fedeznek a város költségvetésének deficitjét, kénytelenek lesznek igénybevenni a városi illetéktörvényben adott lehetőségeket, hogy ez által egy újabb jövedelmi forrást nyissanak meg. Mindenesetre, amennyiben a város pénzügyi helyzete megkívánja az ad valorem illeték életbeléptetését, úgy ezt olyan formájában fogják alkalmazni, hogy a ke-

reskedőnek ne származzon fölösleges kellemetlenségük belőle.

A tegnapi ülésen szóba került még a város vágóhid hűtőháza felépítésének az ügye is. Az állandó választmány megfárgyalta az erre vonatkozó költségvetést, mely szerint a hűtőház felépítése 7 millió lejt venne igénybe. Az építkezéseket valószínűleg még a nyár folyamán megkezdik.

Ma van a premierje Szt. Ferencnek a CORSO film-színházban.

Olaszország Mussolini parancsára nemzeti ügyet csinált a film sikeréből.

Mikor XI. Pius pápának bemutatták a filmet, olyan elragadtatás vett rajja erőt, hogy orvosai egészségét féltették.

A premieren a nagy zenekar Haydn Orkatoriumát játsza.

A brassói árvaszék véglegesen likvidálta a Juhos-birtok botránypörét

Brassó, május 23. Az agai Juhos-féle birtok botránypöre, amely számtalan kalandos és detektívregénybe illő fordulatával országsszerte általános érdeklődést váltott ki, a múlt hét folyamán véglegesen likvidálódott. A likvidációt a temesvári árvaszék helyett, melynek illetékességét az igazságügyminisztérium leszállította, a brassói törvényszék hajtott végre, melynek nevében Purdila elnök, Krummel referens a múlt héten kiszállított Temesvárra. Résztvettek még a likvidációs munkálatokban Mateescu Viktor brassói prefektus, mint a kiskoru gyámja, Alexander Buzdugan bukaresti ügyvéd, (a régens fia), Simson Mihály és dr. Varjassy Lajos ügyvédek.

A bizottság először Temesváron tárgyalta le az ügyeket és megállapodott az ottani bankokkal a fentálló tartozások rendezésének módjáról. Miután a Juhos-birtok megkapta az erdőkitermelési jogot olyan megegyezés jött létre, hogy a bankok követelését a kitermeléssel párhuzamosan egyenlítik ki olyanképpen, hogy a bankok minden kitermelt hold után bizonyos összegét kapnak. Ismeretes, hogy a birtok területéből két éve 350 holdat eladtak, de a vevők a zavaros állapotokra hivatkozva, megtagadták a fizetést. A bizottság most ezekkel az adóssokkal is kiegyezett a fizetés módozataira.

A likvidációs eljárás folyamán megállapították, hogy az adósságok összege 4 millió, melyek, mint említettük, a ter-

melésből fedeztetnek. A vagyonállag a becslés szerint 20 millió lej, míg tíz millió a két éves viharok alatt visszavonhatatlanul eluszott.

butor

vásárlás bizalom dolga

Ha jó butort akar venni, ne sajnálja az utat

Marosvásárhelyre (Tg. Mures) és tekintse meg

Székely és Réti

Erdélyrezi Butorgyár Rt. hatalmas raktárait.

Bösendorfer, Stingl, Wirth, Hoffmann

zongora és pianó gyárak képviselője.

Hitelekpes egyéneknek kedvező fizetési feltételek

Zsidó imakönyve k, Gyapju és selyem-talesek legújanyosabban beszerezhetők Clujon

ROSENZWEIG ANTAL cégnél

Az új görög kormányválság Venizelosz személyét ismét előtérbe tolta

Milánó, május 23. Athénből érkezett távirati közlés szerint a koalíciós Dainis kormány lemondott. Ez a minisztérium ez év februárja óta vezette Görögország ügyeit s mint ismeretes, egy a szélső bal mint a szélső jobboldali politikusok kapcsolásával alakult meg a koalíciós kormány a középpártokból. A kormányt Kafandaris pénzügyminiszter pénzügyi politikája miatt sok támadásban részesítették az utóbbi időben, mert az ország a népszövetségi kölesönhöz csak fokozott ellenőrzés bevezetése mellett tudott hozzájutni. Politikai körökben az a vélemény alakult ki, hogy a válságot Venizelosz talán megoldhatja, aki hosszas

politikai pihenő után kissé a küzdőterre lépett ki.

Athén, május 23. Miután Kafandaris pénzügyminiszter lemondott, Zaimis miniszterelnök Konduriotis köztársasági elnöknek benyújtotta az egész kormány lemondását. A parlamentet a válság megoldásáig elnapolták. Konduriotis elnök azonnal összehívta a pártvezéreket és tanácskozni fog Venizeloszal is. A Venizelosz-ellenes pártok tiltakoznak a volt miniszterelnök beavatkozása ellen. A lapok nagyrésze viszont egyedül Venizelosz tartja alkalmasnak koncentrációs választási kormány vezetésére.

Bukarestben elfogták a kolozsvári „betörőakadémia” két tanárát

(Cluj-Kolozsvár, május 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) A bukaresti rendőrségtől most szállították át a kolozsvári rendőrségre Tien Nitescu és Petrescu N. nevű zsebmetszőket, akikről kitűnt, hogy az emlékezetes nádaspartii zsebmetsző és betörő akadémiának szervező tanárai voltak. A két „előkelő” zsebmetsző, miután kolozsvári intézkedést felfogott a rendőrség, Bukarestbe tette át székhelyét, ahol hasonló mintára zsebmetsző akadémiát alapítottak. A rendőrség jól ismert zsebmetszők nyugodtan és otthonosan ülnek a detektívnek szobájában. A két fiatal ember, akiről az ember mindent gondolna, csak azt nem, hogy zsebmetszőből, avagy betörőből élnek, nagyon közlékeny, úgy hogy amikor hozzájuk lépünk és megismernek, már messziről udvariasan köszöntenek: — Alászolgája szerkesztő ur, nem akar egy jó interjút?

A bukaresti rendőrség átiratából meg tudjuk, hogy Nitescuték egészen új módszerrel dolgoztak Bukarestben és tanít-

ványaikat is ebben specializáltak.

Nitescu mindjárt el is magyarázta ezt a módszert:

— Az első zsebmetsző a legnyugodtabban halad a kiszemelt áldozat előtt. A második zsebmetsző közvetlenül az áldozat háta mögött halad. Az első feltűnően elejt egy tárcát. Az utána haladó áldozat természetesen a legudvariasabban felveszi. Ekkor az áldozat mögött haladó zsebmetsző hangosan odaszól az elől haladó zsebmetszőnek: Uram, ön elvesztette a pénztárcáját. Az első zsebmetsző hirtelen megfordul az áldozat a két zsebtolvaj közé került. Az udvarias áldozat eközben zavarba jön s a nagy zavarban mi sem könnyebb, mint egy jól betanult mozdulattal kilopni az áldozat hátsó zsebéből a pénztárcát.

— Egy, egy és félévet kaphatunk, végül de be sem tudja jelezni mondanivalóját, három rendőr lép be a terembe, elvezetik Nitescut meg a társát, még látjuk amint a rendőrség sötét cellájába zárják el őket

Hihetetlen szenvedéseket és borzalmakat lehet várni egy új háborútól

Kennworthy ezredes előadása a jövő háború technikájáról

(London, május 23. Az Uj Kelet tud.) Kennworthy ezredes, az angol hadsereg egyik legképzettebb vezérkari tisztje Londonban tegnap szenzációt keltő előadást tartott a jövő háború technikájáról és borzalmairól.

— Egy nagyszabású légi támadás hatásai — mondotta fölmérhetetlenek. Másfelől azonban bizonyosra vehető, hogy egy ilyen támadás a lesújtó és csüggesztő hatás következtében, amelyet alkalmas az ország lakosságára gyakorolni, az illető ország közvéleményét képes

úgy befolyásolni, hogy a kormány kényszerül megadnia magát. Az első légi támadás előlöntheti a háború sorsát. Ez egyébként — mondotta az ezredes — nem az én megállapításom, hanem Foch marsallé, aki a világháború óta történt fejlődés konzekvenciájaként mondotta ezeket.

A világ nagyhatalmai közül a légi támadás ellen ma az Egyesült Államok és Japán van aránylag leginkább biztonságban. A dolgok mai állása szerint pedig néhány évig biztonságban is maradnak. Azonban a repülőtechnika — olyan gyors tempóban halad előre, hogy ezen országok lakossága szintén kell hogy számításnak egy légi veszedelem eshetőségeire. A két állam repülő támadás elleni sérthetlensége ugyanis geográfiai helyzetüknél fogva van ezidőszerint biztosítva. Azonban ha például Kanada egy angol-amerikai háború színterévé változna, akkor az Unio északi részén fekvő városok ki lennének téve a légi háborúság minden borzalmainak.

Ami pedig a háború által széjjelmarcangolt Európát illeti, nyugodtan lehet állítani, hogy mindazok a szenvedések, amiket a világháborúban az egyes államok túlélték, semmicsém jelentenek ahhoz képest, amit a legközelebbi háború magával hozhat. A légi támadás ellen

nem használ egy hasonlóan felszerelt más légi flotta készletét sem. A támadásokat elhárítani közvetlenül lehetetlen lesz. A háború csakis represzáliákban, vagyis a másik ország légi megtámadásában fog majd megnyilvánulni. A szárazföldről aligha lehet elhárítani a légi támadásokat, amire legbeszédesebb példa az a támadás, amit a németek intéztek 1918 pünkösdjén London városa ellen. A támadásban mindössze harminchárom repülőgép vett részt alig száz emberrel. A védelem nyolcszáz elhárító ágyúval és négyszáz fényszóróval dolgozott, azonban Anglia déli részében száz repülőgép állott készenlétben. Az időjárás akkor nagyon kedvezett a védelemnek, mégis mindössze hat támadó repülőgépet tudtak leteríteni. A támadás befejeztekor az angolok tüzérségi tisztjei és emberei, legénysége már elhasználta az összes rendelkezésükre álló muníciót és úgy ki voltak fáradva, hogy képtelenek lettek volna tovább harcolni. Ha a német légi flotta akkor még újabb harminc repülőgéppel tudott volna oda-küldeni, akkor az angolok bizonyára képtelenek lettek volna a védelmet ellátni.

Ismeretes, hogy a kémia, különösen a mérgezőgázok felfedezései, óriási módon befolyásolták a hadviselést. A legújabb kémiai mérgezőgáz az úgynevezett diphenil chlorarsen. Ez a gáz könnyen terjeszthető igen messzi távolságokra és ha ember belehel, teljességgel megbénul tőle és semmiféle akciót nem tud kifejte-

Chicagóban a banditák az urak

Rablók, sikkasztók és gyilkosok a főpolgármesteri székekben. A város közepén, világos nappal nem biztos senkinek az élete

Chicago, május 23. Egész Európában nagy feltűnést keltett az a hír, hogy legutóbb, mikor a városi tanács újraszervezése alkalmával véres összeütközésre került a sor a két versengő párt között, a csikagói rendőrség nem, hogy elfojtotta volna az uccai botrányt, ellenkezőleg, maga is két részre oszolva vett részt a két oldalon a vérengzésben, úgy hogy csak a repülőgépeken odaszállított államrendőrség vetett véget a harcoknak.

Amerikában ez egészen természetes, mert minden kis államban, minden kis városban teljes szabadságot élvez az, aki az uralmon lévő klikkhez tartozik, tehát érdemes a győzelemért valamit kockáztatni.

Illinois állam kormányzója állami pénzeket sikkasztott imponáló tételekben. De a főügyész is, a törvényszéki enök is, a vizsgálóbíró is az ő pártjabeliei. Ezért a nyilvánosságra került és behizonyított sikkasztás dacára is megtartotta hivatalát. Sőt, amikor mandátuma lejárt, újra megválasztották kormányzónak. Indiana állam kormányzója közönséges gyilkosság miatt börtönben is ült. Még az ellenpárt sem meri követelni a lemondását, mert attól félnek, hogy a kormányzó nyilvánosságra hozná az ellenpárt vezéreinek büntügyi aktáit.

A rablóbandák szinte korlátlanul garázdálkodnak Chicagóban ezért volt olyan érdekes a legutóbbi választás.

A polgármester aki vezére az egyik rablóbandának, megszervezett néger banditák segítségével győzött a véres választáson. A győzelem után a főkortes, aki több évet ült rablásért, főügyész lett. Ennek első dolga volt, hogy híveinek vagy száz lebuja és bordélyház megnyitására adott engedélyt. Hogy milyen jelentőségű a győzelem, azt egy kis példa megvilágítja. Egy ügynök pártúságáért igazgatója lett a városi tüdőbetegszanatóriumnak, a fia egyidejűleg építészeti irodát nyitott. Hirtelen kiderült, hogy szükség van a sanatórium kibővítésére, az állam gyorsan kiutalta a pénzt, az apa kiadta az építést a fiának. Az apa

Mindenki rendel most sorsjegyet
az új osztályosorszájatekra az új osztályosorszájatekra az új osztályosorszájatekra
az új osztályosorszájatekra az új osztályosorszájatekra az új osztályosorszájatekra

FRITZ DÖRGE
WIEN I. C. Körner-Strasse 53.
50.000 nyaralás
több mint 250.000.000 Lei!
Egyetlen sorsjeggyel
18 millió Lei is nyerhető!

Olcso sorsjegyek:

1/2 = 800 Ft 1/3 = 400 Ft 1/4 = 200 Ft

Nem kell előre fizetni!
Mégadó egy levelezőlap postás címmel.
Feltétlen titoktartás!
Prospektus, hivatalos juttatás, minden felvilágosítás díjmentes és portamentes.
Az összes sorsjegyek fele nyer.
Nincs illeték, általában semmi levonás!

ni. A gáznak megvan az a tulajdonsága is, hogy mindenüvé gyorsan elterjed, még a vasúti alagutakba és pincékbe is. Hiába menekülnek előre az emberek. Az előadó azzal zárta beszédét, hogy a világ figyelmét most már ne a háború fejlesztésére, hanem inkább a béke megszilárdítására irányuljon.

is, a fiu is milliókat vágott zsebre. A összes közigazgatási, pénzügyi, igazságügyi, rendőrségi állásokba egyszerre beültették a győztes párt embereit, akik alaposan megszédít magukat.

Egy kis zsarolás, egy kis lopás nem számít, mert mindenkinek joga van kárpótolni magát a választási alapra előlegezett pénzért és adóznia kell az új választási alapra, amelynek gyűjtését már most megkezdtek. Persze, minden rablóbanda nem tartozhat a győzelmes párthoz. Ezek a lecsusztott egymásközött szervezkednek néhány csoportban és közösen dolgoznak. Az egy csoportba tartozó bandák tagjai védik egymást és vérbosszút állanak minden megölt rablóért. Csak a polgár védtelen Csikagóban, aki nem tartozik egyik bandához se. Hogy ha elkerüli a hírhedt néger-nyegedeket éjjel, akkor még nem biztosítottá b az életét, mert nappal, a város szívében is, bedobhatják egy autóra és akkor, ha nem elég gyors és nagy a váltásdíj, bizony megölik szegényt. Még a holttest se kerül soha elő.

És mégis négy millió lakosa van Csikagónak!

Brilliánsait
legjobban
H. Fenyő
óra- és ékszer-üzletében szerzi be
Cluj, Piata Unirii 23.
Dus raktár a legmodernebb óra, ékszer és díszgyakban, valamint ezüst és bernadorfi alpacka-ézüst evészkész nagy választék.
Szofid kiszolgálásért a cég régi jó hírűve teljes garanciát nyújt.

Mindenkinek érdeke, hogy olcsó harisnyáinakról meggyőződjön!

Garantált tartós főharisnya Lei 79—
Hibamentes tartós selymharisnya 79—
Cérna főharisnya 49—
Fűdeke cérnabarisnya 110—
Selymfényű muslinharisnya 140—
Női glaszkezttyük 210—
Szarvasbőr kezttyük, fehér és sárga színben 287—

Valamint férfi harisnyák, női és férfi cérnakezttyük melyen leszállított árakban

Kötött női kezttyük gyönyörű színben 1200— leittől feljebb.

Helios Aruház, Főter 7.
Vidéki megrendeléseket posta- vagy okmánybélveg beküldése ellenében is eszközlünk

Buziási „Phönix” - ásványvíz
borvíz gyógyvíz
Főlerakat: Cluj, Strada Vladimirescu (Mikhs Relemen-utca No 8.

Csütörtök, 1928 május 24.

Sz... az arch... „M... Puder... tes szét

Az angol fe... választási tör... tik: A felsőhá... ta az alsóház... zott új választ... den huszonné... megadja a vá

PANAMA... megjött a... risi és bé... Tarka panam... Férfi és női ka... málok és alako

CA... KA... PANAMA... CLUJ

— A Bréme... mennek vissza... jelentik: A Br... tek Montrealb... gek közt fogad... Associated Pr... sok június 9-én... rópába. Ujabb... yorki jelentés... vételi ajánlatot... nek a Bremen... zólag. A 3 oca... déka, hogy re... za Európába.

— A Junkers-mív... la s ez esetben... repülőgépet m... zék Amerika... geri ut után fo... Amerikából ju

◆◆◆◆◆
◆ Nagy ◆
◆ Belésár ◆
◆ Harisny ◆
◆ Csipkek ◆
◆ Carol ◆
◆ Cluj, ◆
◆◆◆◆◆

— Zárándok... lembe. Madrid... tént meg az e... rándok társasá... kőgépén Jeurz... három repülőg... szent város fel

— Kleptár... Vörösmarthy... gyalásán. Prág... marthy-per m... fordulatot hoze... is tanuként me... ló prágai keres... tően hasonlít... hogy mult év... gából Kassára... zott Mihalkóva... nek társaságát... marthy aMrgit... összetévesztet

Málnási... A legjobb... Rogán...

Közgazdaság

Egyelőre titokban tartják, hogy mely cikkek exportvámját szállította le a legfőbb gazdasági bizottság

A stabilizációs kölcsönt nem tárgyalták a szerdai ülésen

(Bucuresti-Bukarest, május 23. Az Uj Kelet tud.) A kormány gazdasági bizottsága szerdán délelőtt az órákor ülést tartott a pénzügyminiszterrel, a br. Vintila elnökletével. A bizottság elvben elhatározta, hogy több cikk kivételével vámját leszállítja, azt azonban, hogy milyen cikkekről van szó, egyelőre titokban tartják. Kiszárgott hírek szerint szó van a lovak, a melasz és a fapari cikkek exportvámjának leszállításáról, valamint több más tömegtermék exportjának megkönnyítéséről. A vámszó-kentés mértékét az ipari és kereskedelmi ügyi miniszter fogja a vámvörizgatósággal egyetértésben megállapítani és az erre vonatkozó javaslatot közvetlenül a minisztertanács elé terjeszteni.

Elhatározta a bizottság, hogy Románia részt vesz a nemzetközi kiállítások és vásárok ügyében tartandó párisi konferencián, ahol az országot Diamandi pá-

risi követ fogja képviselni. Ugyancsak elhatározta Románia részvételét a Fiume-ban rendezendő nemzetközi ipari kiállításra is.

A bizottság végül koncessziót adott a ploesti-tárgovistei vasutvonalak kiépítésére.

A stabilizációs kölcsönről a bizottság nem tanácskozott. Ehelyett a kérdés helyett, amely a holnapi minisztertanács elé kerül, a közbizviselők lakás-ügyének kérdésével foglalkozott a bizottság. A kölcsömmel összefüggésben az történt csupán, hogy a miniszterelnök felvitágoztást kíván kérni az államvasutaktól arra vonatkozólag, hogy miben és mekkora szükséglete van a CFR-nek, hogy megállapítható legyen, mekkora összegek szükségesek ahhoz, hogy a vasuton való szállítási viszonyok megjavíthatók legyenek.

Junius 25-re elkészül az új vámtarifá? Bukarestből jelentik: Ma délelőtt ü. össze Tancred Constantinescu elnökletével a speciális vámbizottság, amely tudvaleg a behozatali vámtarifára szuperreviziójával van megbízva. Ezen az ülésen végleges formába öntik a vámtarifát második részét, amely a növényi eredetű cikkekre vonatkozik. Hír szerint a teljesen átoldozott új vámtarifát legkésőbb június 25-re elkészül. Erre a gyors befejezésre azért van szükség, mert a bizottság három legfontosabb tagja, I. Gheorgiu pénzügyminiszteri tanácsos, Cosar Popescu ipariügyi államtitkár és Gr. Dumirescu kereskedelmi államtitkár június végén Genfbe utaznak, hogy részt vegyenek a július 3-án megnyitandó nemzetközi gazdasági konferencián.

Nem szállították le a dunai hajózási illetékeket. Bukarestből jelentik: Tegnap ért véget Galacban a nemzetközi Dunabizottság ülésezése, amelytől a romániai kikötők újjaledését, illetve a tényleges hajózási illetékek leszállítását remélték. Ezek a horribilis illetékek ugyanis lehetnének teszik ugy az importot, mint az exportot ezen a dunai kikötőn keresztül és az érdekelt román gazdasági körök néhány héttel ezelőtt neves kampányt indítottak a Dunabizottság dipolitikája ellen. A mozgalom leszerelésére a Dunabizottság olyan híreket hozott forgalomba, hogy ezen az ülésen fogja a kérdést tárgyalni, ami azonban nem történt meg. Az ülésezés folyamán mindössze pénzügyi jelentéseket terjesztettek

elő a Dunabizottság horribilis kiadásairól, amelyeket mint a szüneti holland megbízott jelentéséből kitudunk, hasznavehetetlen anyagokba öltek bele. A rossz adminisztráció miatt a Dunabizottságot súlyos kárca érték, amelyet részint alkalmazottak elbocsátásával, részint pedig kölcsönök felvételével igyekeznek behozni és ezért nem kerülhetett sor a hajózási illetékek leszállítására.

Negyvenmillióst tartul-csál Galacban. Bukarestből jelentik: Kereskedelmi körökben nagy feltűnést kelt, hogy a Mexico ismert galaci textiláru engros cég fizetésképtelenségét jelentette. A cég passzívja negyvenmillió lej. Fizetéseit beszüntette, az üzleti könyveket a törvényszékhez terjesztette és hat hónapi moratóriumot kért. A cég csődje több kisebb üzletet bukással fenyeget

179 L. Halló vidék! 179 L.

A következő 7 tárgy asszonyok és leányok részére: 1 pár cipő valódi talppal; 1 pár cédna harisnya; 1 pár helyen harisnyatartó; 1 doboz puder; 1 üveg kölnivíz; 1 kis üveg parfüm; 1 tubus ajakpirító (kivétel nélkül külföldi ár). Szállítunk az egész országba utánvét mellett. Postaköltség 21 lej. — Küldjön sürgősen rendelést a következő címre:

Oficiul Orientului

Strada Lascar Catargiu 15. — Bucuresti, III.

1 mtr. sima angol zefir ruhákra L. 39
Szabó Jenő divatkülönleges-ségek nagyruházában, Cluj

Ursus sör
a legjobb

Leibeváltás porcellánra Kedvező kurzus

6 szem. karlsbadi ebédlő	850
6 szem. karlsbadi teáskészl.	290
1 pár karlsbadi teás csésze	20
Metszett vizes pohár	5
Metszett boros pohár	4
Metszett likörös pohár	3

FISCHER

üvegüzlet - Cluj

FENTI ÁRAK PÁR NAPIG

Visszaesett a Németországba irányuló romániai faexport. A bécsi „Holzmarkt“ legutóbbi számában jelentést közöl a nemzetközi fapiacról. Eszerint Németországban megállott az építkezési tevékenység, amely az utolsó két évben nagyobb lendülettel megindult és ennek hatását máris érzni lehet azokban a fatermelő államokban, amelyek a német piac számára szállítottak. Ausztrián például a régi szerződések lebonyolítása mellett alig van üzlet a fapiacra, ami csak azért nem jut kifejezésre az árakban, mert nincsenek nagy készletek Csehszlovákia faexportja is visszaesett Németország felé, ezzel szemben a bel-földi kereslet megélénkülése miatt az árak szilárdak. A német piac ellanybulása miatt lényegesen visszaesett Románia faexportja is. Míg februárban Románia 25.123 tonna faanyagot vitt ki Németországba, addig márciusban az export már csak 22.700 tona volt és ez a visszaesési tendencia a következő hónapokban előreláthatólag növekedni fog.

Tekintetes Danubia Általános Román Biztosító Részvénytársaság

Timisoara

Alulírott ezennel igazolom, hogy a dési vezérképviselőmetől a közölt 2207/8 számú házassági kötvény alatt a mai napon kifizették a biztosítási összegek 50.000, azaz ötvezer lej a mai napon a dési vezérképviselőmetől (Dés. Piata Stefan Cel Mare) köszönettel felvettem. A mostani nehéz gazdasági viszonyok mellett valóságos áldás volt ez az összeg és ezért nyugodtan ajánlhatom bárkinek, hogy ilyen házassági biztosítást a Danubia Általános Román Biztosító Részvénytársaságnak bármelyik vezérképviselőtől köthet.

Szabó János

Dés, Str. Rosvai 1.

Fenti okirat sajátkezű aláírását igazolom:

Dr. Pop Victor notar public

Dés, 1928 május 22.

Columbia gramofon és lemezek
Révész Ernő, Targu-Mures.

HOTEL LOUVRE

Bukarest, Str. Carol 4.

Teljesen átalakítva és szépen butorozva újbol

megnyilt.

Szoba 100 leitől felfelé kapható.

Az igazgalóság

Teszler
posztó nagyruházában

Nagy választék
szövet és bélésárúkbán

Főpostával szemben

Jó izlésű nő

nem túri magán a tennisenél, uszánál, táncnál az izléstelen hűnájiszöröket. Eltávolításukra az abszolút ártalmatlan „TOT“ védjegyű angol szörvesztőt használja, mely az éktelen ször-szálakat, arctagjakat nyomtalanul feloldja, eltünteti. — Ara csontkaparóval együtt Lei 100. Ha valahol nem volna, forduljon

Dr. Biró gyógyszerészhez - Cluj (Piata Unirii). — Ne fogadjon el mást

Gummi-bélyegzőt

és nyomtatványt csakis nálam szerzhethi be olcsón, szépen és gyorsan

EUGEN KATZ

Cluj, Str. Regina Maria 37. — Könyvnyomda és bélyegnyomó.

Moly

SP

Kolozsvári válogató

A KKASE agatikus attrakciói kolozsvári híveink pünkösdi második kolozsvári-Temesvári találkozásánál. A rendkívül fontos, vivő sport száma nagy hírével temesvári ményére bizonyára hogy a boxolás tábora növekedni kolozsvári vers-mesváriaktól re-nak.

Temesvár be-olyan fejlődésen egy olyan kiváló mesvári, egy er-kezik. A temesvári fognak követni mértékben igaz-zóság előtt, má-mesvári hegemo-váron is megerő-

A temesvári k-következő lesz: k-pehelysúly: Tó-Martin TAC, w-középsúly: Schw-súly Dörfler Bar-

Az érdekes ve-tődik az unitán

Kolozsvári all-törtőkön délután-kozsvári atlétikai-ják le. A vers-készülnek fevro-bizonyítéka anna-dan virágzó spe-ják. A szomorú-bány balkezes s-elhanyagolásnál-szert szeret alk-

Az angol ligo-angol ligabajnok-amelynek sikerü-field Town-t.

hátránya miat-tosra vett ligab-

A Haggibbor-Hatalmas érde-k-gibbor országos-népes mezőnyök-állandóan érke-rendező gárdáj-ban van, hogy-Az oradeai NA-ját indítja: Z-Irén, Bleyer és-Tekintettel arra-niszversenye, tenniszeseit áll-

Molykár

elleni megóvás a legbiztosabban

Mártonffy

Testvérek & Co cégnél (Cluj, Piata Unirii 20.) eszközölhető, a ol betörés

és tüzkár

ellen is biztosított van

SPORT

Kolozsvár--Temesvár válogatott boxmeccs

A KKASE agilis boxszakosztálya értékes attrakciót szolgáltat a boxsport kolozsvári híveinek, amikor június 28-án, péntek másodiknapján megrendezi Kolozsvár--Temesvár válogatott boxolónak találkoztását. A verseny két szempontból rendkívül fontos a fiatal kolozsvári öklívívó sport számára. Elsősorban is a nagyhírű temesvári versenyzők teljesítménye bizonyára hozzá fog járulni ahhoz hogy a boxolás kolozsvári barátainak talora növekedni fog, másodsorban a kolozsvári versenyzők a közzetebb temesváriaktól rendkívül sokat tanulhatnak.

Temesvár boxsportja egy év alatt olyan fejlődésen ment keresztül, hogy egy olyan kiváló gárdával mint a temesvári, egy erdélyi város sem rendelkezik. A temesvári versenyzők mindent el fognak követni hogy jó híreket teljes mértékben igazolják a kolozsvári közönség előtt, másrészt pedig, hogy a temesvári hegemoniát Arad után Kolozsváron is megerősítsék.

A temesvári kerület válogatott csapata következő lesz: bantamsúly: Mayer TAC, nehézsúly: Tóth UDR, könnyűsúly: Martini TAC, weltersúly: Geröfi Kinizsi, középsúly: Schwartz Kadima, kishézsúly: Dörtler Banatul.

Az érdekes verseny este 8 órakor kezdődik az unitárius gimnáziumban.

Kolozsvári atlétikai verseny. Ma csütörtökön délután a sétatéri pályán Kolozsvár atlétikai bajnokságait bonyolítják le. A verseny, bár ifju tehetségek készülnének felvételre, mégis szomorú bizonyítéka annak, hogy mi lesz egy hajdan virágzó sportágból, ha elhanyagolják. A szomorú példából okulhatna néhány balkezes sportvezér, aki még az elhanyagolásnál is radikálisabb módszert szeret alkalmazni.

Az angol ligabajnokság győztese. Az angol ligabajnokság az Everton csapata lett, amelynek sikerült megelőzni a Huddersfield Town-t. A zsidó csapat két pont hátránya miatt eset el a már-már biztosra vett ligabajnoki címtől.

A Haggibbor országos tenniszversenye. Hatalmas érdeklődés előzi meg a Haggibbor országos tenniszversenyt, melyen népes mezőnyök indulnak. A nevezések állandóan érkeznek és a szakosztály rendező gárdája állandó permanenciában van, hogy a verseny sikerét fokozza. Az oradeai NAC jóformán teljes gárdáját indítja: Ziszovits Lenke, Zsigmond Irén, Bloyer és Velvartall egyetemben. Tekintettel arra, hogy az idén első tenniszversenye, különösen a helyi klubok tenniszezőit állítja sorompóba a rivális

tás láza. A rendező egyesület körülbelül 100 nevezőre számít.

A Haggibbor közleményei: Közöljük tagjainkkal, hogy a Park-szanatórium és fürdő igazgatóságának szíves jóindulatából, tagsági igazolványuk felmutatása ellenében 25% fűrdőjegy-kedvezményben részesülnek. Felkérjük azon tagjainkat, akik a f. hó 24-én d. u. megrendezendő kerületi atlétikai versenyen indulni óhajtanak, hogy a verseny színhelyén jelenjenek meg, ahol a nevezések is meg fognak történni. A titkárság.

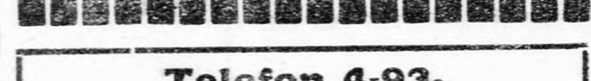
Művészi pepzsaszőnyeg
szőtt goblin, karamani függöny, külföldi fonalak, szövési technikák legelőnyösebb beszerzési forrása.
SCHULHOF EMILNÉ
Oradea, Str. E. Ciorogariu (Uri-u.) 14.

Asszonyom!
Gondolt-e arra, hogy mi a betegség kutterfása? **Nem**, mert ellenesében mindenképp legfontosabbnak tartaná **ágy tollát** mely a életnek legalább 1/3 részét tölti, **fertőtlenítés gőzölés molytalanítás felélesztés és portalanítás végett a teljesen új rendszerű gépekkel felszerelt Toll-megmunkáló gyárnak**
Str. Jaster (Nagyszamos-u.) 14. át dnt.
A megmunkálásnál bárki jelen lehet
Nehány óra alatt a munkát elvégzzük

Különlegesen berendezett képkerepező, aranyozó
műhely. Oval, kör és kerek keretek minden méretben
Somlyai Mihály Cluj, Str. es kivit Iben
Tuliu Maria 7.

Telefon 4-93.
írógépek
új és használt állapotban. Ugyisint számoló és sokszorosító gépek állandóan **nagy választékban** kaphatók. Nagy speciális javító műhely. Írógépek karbantartását vállalom.
Finkler Antal
Cluj, Str. Reg. Maria 9.

MOZI

Corso filmszínház műsora

Csütörtök 3, 5, 7, 9 órakor **Véres rózsák**, dráma a világháború éveiből. Főszereplő Lilián Dall-Havis.

Péntek 5, 7, 9 órakor — Assisi szt. Ferenc.

Aufruf

Verständigend, dass ich habe seit lange Jahren hier in Cluj eine ganz moderne

Salami-Fabrik

eingerichtet, wo es erzeugt wird all die Sorten, was in dieser Bransch zu haben ist. Immer Frisch und zum billigen Preisen. Bitte daher ihre gef. Ordre mit Zeichne hochachtend

Ifj. Pál Márton
Cluj, Piata Mihai Viteazul 25.

Esőköpeny . Lei 900 és feljebb

Trench-Coat Lei 3500

Neumann M. Cluj
férfi- és fiuruha-áruháza Föter 14.

Szállodák, fürdők, penziók részére

ponyvaváson matrác és butorhuzatok
kerti-nyugágy rolettaváson és rud
nagy választékban. Mintázzát ajánlattal szolgálók.

Boskovics József

Cluj, Strada Reg. Maria 15. szám
Telefon 9-10.

Egy komoly szó a szemüveget viselő közönséghez

Mindazok, akik születéstől fogva, avagy későbbi külső behatás folytán kénytelen szemüveget viselni, különös gondot kell fordítani arra, hogy — akár saját maguk választotta, akár orvos által előírt szemüvegük — pontosan fejjükre és arcukhoz találjanak.
Amilyen lényeges, hogy kényes esetekben az üvegeket orvos írja elő, éppoly lényeges azoknak, akik sokat írnak, olvasnak, avagy precíz rajzokat, mechanikai munkát végeznek, hogy a **keretet** szaklátszerész válassza meg; szükség esetén formálja azt a fejükre és arcukra.
Ezen okok figyelembe vétele indította Kolozsvár alantjegyzett, legrégibb szaklátszerész céget azon — nyugaton régen bevált rendszer bevezetésére, hogy minden darab — üzletében összeállított szemüveget cégjegyével ellát, a **Keretben** előforduló deformációt, vagy törést **2 éven át** díjtalanul végzi és erről írásbeli garanciát vállal.
Azon biztos hiszemben, hogy az intelligens közönség ezen rendszer előnyeit felismeri és értékeli, kérem szíves pártfogásukat.

Kun Mátys Fia

szaklátszerész
Cluj, Calea Victoriei 12. szám.
Alapítási év 1864

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Állástkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelleg levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Utazók! BERKOVICSNE

vendéglője megnagyobbítva
Oradea, str. Nicolai Iorga 19.
Zöldfa-u. Mérsékelt árak. Kötőház konyha

Szováta-fürdőn

ÉVA villa

Családi uri penzió, szép fekvésű helyen, új berendezéssel. Kötőház konyha. — Június hóban kedvezmények

T. Hölgyeim! Tekintsék meg saját készítményü bubi, transz-parókákat

Hat hónapos villanyos ondulolás, speciális, festés és minden különlegességek e szakmában. **MUSSA, Cluj Str. Memorand. 10.**

Intelligentes

alteres Fräulein sucht Stelle zu demen als Gesellschafterin, eventuell Pflegerin. Julie Klein, Alba-Iulia, Str. Munteinei 1. 551

Báncok Panamak Manillák

Minden színben és kivitelben, dus választékban. Romániában a legolcsóbban árúsít detailban és angróban

HECHT

kalapüzem
CLUJ
C. Reg. Ferdinand 30. Strada Universitáti 3.

DEJ

Str. Nicolae Iorga 1.
00000000

Nagy szoba

fürdővel, előszobával, azonnal kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 548

Barzel

fiararie - vasúziét
CLUJ
(Kolozsvár) P. M. Viteazul 13. szám.
Telefon 10-43

Legújabb villanyfelvételű kitűnő

„Sirena” gramofon művészlemez 98 leírt kaphatók. Legújabb stágerek. Triskánál — Cluj

Kiadó

kutorozott szoba a belvárosban, teljesen **különbéjratu** június 1-re, esetleg fürdőszoba és zongora használattal is, két-három személynek is. Cim a kiadóban.

Sajthésztők

figyelmébe. A legkötönyebb saját a schweitz **tejojtóval** készni. Hatásos, nem romló készítmény. Egger & Co. Rt. vegyészeti gyár, Cluj. Ugyanott kapható a Sajthésztés készítőjeve 20 lej előzetes be-küldése ellenében

Cseresznye

ebédit, tarogott díofa hálósobát és egyéb butorokat bérbead-nán. Cim a kiadóban. 550

Faapritó

berendezést
jó karban, kétkarú oaitával, elevátorral, fűrészsztállal, villanymotorral megvételre keresünk.

Megnyit a kolozsi sósógy-fürdő.

Autobus indul Clujról 7:30, 11, 17:30, vissza 5, 9, 16 órakor. 547

Kunwald

Cluj, Str. Vlahuta (volt Bolyai-u.) 3. Telefon 1-47 szám

Batiz--dr. Jeszenszky

Cluj, Calea Victoriei No 99.

szikvizgép- és sifonfejgyár

aluminiumból és zínből

Telefon - Interurbán 8-82.

A közegészségügyi törvényeknek megfelelőleg gyárt: sifonfejeket, szikvizgép-eket bármely nagyságban. **Berenoax** szikviz, kristályviz gyárakat, legkisebbből a legnagyobb üzembírásra.
Raktáron tarti: Eredeti csehlovakia: sz. vizes, cracherlis és kristályüveg-gök. Összes gummialkatrészeket, angol oncsóveket. — Használt szikvizgép-ek szakszerű javítását vagy azok becsere-lését vállalja.
Szerelők mindenkor rendelkezésre. Üveghomok névedzés, nikkellezés és fém-csiszolás. A kisenevi kiállítás arany-éremmel kitüntetve.

Az utolsó máglya

Irta Szabó Imre

11

— Legközelebb már itt lehetnek és nekünk be kell igazolnunk valamivel Napoleon előtt, hogy akartuk a szabadságot és hogy tiltakoztunk a zsarnokság ellen. Ki tudja, nem-e isteni rendelés volt ennek a leánynak az elrablása.

Juda di Turano nem tágitott.

— Én nagyon félek az Ambron leány esetétől éppen amiatt, mert pap van a dologban. Félek, hogy időnek előtte el leszünk árulva és akkor, ha Napoleon ide is jönne, nem lesz kit felszabadítani.

Di Szegni az asztalra csapott.

— Nem engedhetem meg az általánosítást. Tessék hálával gondolni Grigoire abbéra, akinek hatvanézer francia zsidó köszönheti a polgárjogokat! Ez a magyar pap tele van túlaradó büszkeséggel és tőlünk is büszkeséget követel. Ki meri gondolni is, hogy ilyen karakter kémszolgálatra vállalkozik!

Amint nagy indulatoskodása közepette szímetet tartott, a hátszoba ajtaja mellől megszólalt egy izgatott és aggódó asszonyi hang. A háziasszony volt, Szabbatai di Szegni hitvese, Hanna. Megszólalt tisztességtudón és a megbecsülés hangján, ahogy akkor a zsidó nagypolgárok asszonyai beszéltek férjükkel.

— Én is azt mondom, öreg napjainkon miért zudítsuk magunkra a katasztrófát, miért nem várjuk be nyugalomban, mint elődeink az utolsó órákat. Én mondom, ez a harciasság nem vezethet jóra.

Szabbatai di Szegni oda sem fordult felesége felé, hanem a gyűlekezethez válaszolt:

— Minden cselekvésnek megvan az ő ideje — mondja a prédikátor. Megvagyom a szeretetnek az ideje, ugyanígy a gyűlölködésnek. Van idő, amikor háboruszkodni kell és van idő a békére való igyekezetre. A mi időnk a háboruszkodás ideje és háboruszkodni csak benső igazsággal lehet, nem apró, mulandó meggondolásokkal. Mit jelent az, hogy hajlott koromban fordult ide az idők kereké? Az Úr így kívánja dolom és mindazoktól, akik most elénk, hogy szálljunk szembe a hitványsággal és szegődjünk azokhoz, akik az emberi méltóságot és egyenlőséget hozzák.

Nem lendülettel, nem hatásra való szándékkal mondotta, hanem a meggyőződés egyszerű okosságával. Aztán hátrafordult. Nem, hogy az asszonyt külön megfedje, hanem lassu léptekkel bement a hátszobába, egy szekrényhez állott, az emberek ijedt tisztességgel helyet adtak neki. Kitérte a szekrényt, ősi könyvek és deszkák átható szaga terjedt szét. Egyedül — senkit segíteni nem engedett — kiemelte koporsójának két deszkáját és vitte az asztalra.

— Lássátok! Ejjelente, amikor az elpusztított Jeruzsálemért zsámolyra ülve gyászimákat mondtok, mindig ezeket nézem, a megbarnult néhány deszkát, amit régen elkészítettem magamnak, hogy jólét és emberi hiúság el ne tántorítsanak. Megbízom a gyűlekezeten, akár egyszerű, akár irástudó tagjait, hogy testemet, ha az események során felkoncolnák és a Tiberisbe hajtanák, hákásszák ki és zsidó rituálék szerint temessenek. Fejem alá tegyék Palesztina rogeit, a földét, ahonnan legtöbbször őseim, Simon bar Giorát és embereit idecipelték Rómába. És öltsék rám a fehér vászonruhát. Amint hogy bar Giora is fehér vászonban, a tisztaság jelképében adta meg magát otthon Titusznak.

Nem csinált gesztusokat, egyszerűen szól, mint egy szent. Eskü volt amit mondott, büszke bizottság gyelett benne, követni kellett őt, mindenkit úgy érezte.

Leült, nem szólt utána már senki egyetlen szó sem. Az arcok lángolása beszélt. A barnult deszkákra néztek és a fehér húsra, aki próféta komorsággal járatta végig tekintetét a csöndes embernyájon.

Amig odalépett hozzá asszonya, aki megtörtölte homlokát. Aztán csókot szorított rá és halkán szólt: — Életem sziklája, bölcsém, büszkeségem!

Sámuel Caddik szólt még, bejelentette, mennyi pénz gyűlt össze. Jelentette, kivel közölte a magyar főpappal történt beszélgetését és megállapodását, kik gyűjtöttek és felszólította Juda di Turanot, vegye irásba a gyűlekezet határozatát és olvassa fel.

Ez gyorsan megtörtént és a határozat irásban is úgy szólt, hogy a pénzt a község kizárólag Ambron Lea leánynak, az erőszakos tértétől való megmentésére adja.

A harca papírosra héber nyelven leírt szöveget a jelenlevők aláírták, mire Szabbatai összehajította és lepecsételte, tanulságul jövő generációk számára.

mára. Az irást a ház pincéjének egy ügyesen elrejtett mélyedésébe kellett elhelyezni a többi bizalmas irások közé, amiket óvatosan zártak el azok előtt, kiket a pápai állam küldözgetett zsidók házába, hogy ott »lelketrontó« talmudi és kabbalisztikus könyvek után kutassanak.

Élia másnap eljött a pénzért Juda di Turanohoz, aki a falba épített szekrényből leolvastott neki öt-ezer skudot. A kicsiny zsák egészen megtelt és Élia akarta az eléje tett léber elismervényt, de hozzátette ugyancsak héber betűkkel, bár spanyol-zsidó zsargonban, hogy a pénzt, mihelyt arra alkalom leend, visszafizeti, mert közpénzeknek a maga céljaira való felhasználásával sokáig nem engedheti megterhelni a lelket. Ha elhalálozna mielőtt ezt teljesíthetné, akkor a község hátrahagyott vagyonából minden bét di n-beli eljárás mellőzésével lefoglalhatja az összeget.

A levelet is lepecsételték és később a jegyzőkönyv mellé helyezték.

Lázás készülődések napjai állottak be. Mindenfelől új mozgósítások, új hírek Napoleon csapatairól, félelem és elszántság szántott bele az okoskodók csontjaiba. Győzni, győzni! — kavargott a levegőben, jaj, ha elmarad a győzelem! *Vae victis!*

Szabbatai di Szegni beszéde nyomán a gettót friss szellem öntötte el, az emberek gyakrabban látogattak el egymáshoz és harcok felkészültség lázában mondták el, mit hallottak a városban. Altalában semmi biztosat nem lehetett tudni, de mindenkinek meggyőződése volt, hogy Napoleon katonái már készülődnek Róma felé s tisztára a generalisok harci ravaszágán mulik, vajon a napokban jönnek-e már, vagy csak a tavasz hónapjaiban.

Róma urai szigorubbak lettek, de hiába.

Régekte legfőkébb, ha kéthetenként küldöttek egy-egy jezsuita szónokot a zsinagógákba, most estéről-estére jöttek és szombati napokon kétszer is prédikáltak. A zsidók kényszeredetten el is csammogtak templomaikba, mert titkosrendőrök jártak házról-házra szimatolva, otthon maradt-e egészséges férfitagja a családnak. Máskor egy darab szombati fonott kalácsal el lehetett intézni a detektiveket. Most azonban nagy volt a szigorúság, mondták és elfogadták a kalácsot, de azért csak zavarták a páterek prédikációhoz a zsidókat.

Prédikációk alatt a templomban egy-egy nagy szólamnál a »hüvek« egymás kabátját ráncigálták és jelentős mosolyokat cseréltek ki, amik mögött azonban grimaszos vonalak futottak. Egészen biztos azért senki nem volt a dolgában.

— Vajon meggyőződésből, vagy muszájból oktát ez bennünket? — kérdezték egymást biztalan, hűdegrázós gunnyal.

— Lesz ez még Napoleon papja is! — sugdosták a padok csöndjében.

Burkolták benső, torkot szorító kínjaikat. Ha őszinték tudtak volna lenni, bizonyára egymásra borultak és kísérték volna magukat.

A missziós papok azonban nem sokat értek el. Általában semmi nem használt, ami ebben a kavardásban a lelkek átforgalmazására csinalódott.

Nem tudták átforgalmazni a lelkeket sem a szónokok, sem a plakátok, amiket a kegyetlen és megszegyenítő pápai ediktum mellé ragasztottak a francia ügynökök ellen. »Epoly kiméltetlen büntetésben részesítendő azok is — fenyegetőzt a falragasz — akik hajlékukban látják, akik fraternizálnak velük és akiknél lázadásra bujtogató írásaik találtak.«

Kiméltetlen büntetésen persze a falhoz állítást és fiziliroztatást kellett érteni. Ennél kiméltlenebb büntetés már csak az akasztófa és máglya volt. Volt azonban eset — nem is olyan régen — hogy a fanatizáltak tömege nyílt uccán szurt le egy ügynököt, bizonyos Baseville nevűt, akit a köztársaság küldött Parisból puhatólni és agitálni.

Hirtelen azután az erőszak ördöge urrá lett Rómában. A méltányosság, a jóindulat és jóhiszeműség, ami olykor meg szokott húzódni a hatalom árnyékában, most száműzetésben volt és ebben a feszült, túlfűtött levegőben szünetelt meg, rövid vajadás után a Sárgekék Tanácsa pápai állam hatékony védelmére. Mozgékony, aktív alakulat volt, felszédte a külfeltek vásottjait. Aki hajlamos volt besugárokra, provokációra és beugratásra, pénzt kapott. Pénzt és olyan hatáskört, amivel tisztéket sem ruháztak föl azelőtt.

Az első provokációt zsidók ellen követték el. A gettó valamelyik házájának a batyujába

forradalmi kokárdákat csempésztek a Tanács komiszáriusai és sutyomban a gettóba kísérték a zsidót. Itt rajtaütöttek, amikor fáradtan lerakta lakása előtt a batyuját.

Veszültre azonban a ház előtt három mézszáros haladt el, markos férfiak, akik az »új hadsereg«-ről beszélgettek éppen, a külfeltek aranyfijairól, a munkakerülőkről és zsebtolvajokról, brigánsokról, kik ime urak lettek! Hatóságai férfiak.

— Az állat hogy megsimogatnám, ha egyik vagy másik utamba akadna! — mondotta az egyik.

— Én a szügyét tapogatnám ki! — szólt a másik.

— Én a lapockáját morzsolgatnám! — így a harmadik.

Amikor odaértek, a két ujdonsült hatósági tekintély már kötözte a zsidó kezét. Kicsiny, tömzsi fickó volt az egyik, ferde nézéssel, a másik magas legény volt, aszott, öreges vonásokkal a csontos képében. A mézszárosok közül, aki simogatni szeretett, ökolbe szorította a jobbját, középső ujját kiugrasztotta és az alacsonyabb »hatósági urnak« az alkapsát fölvtáta. Kancsal szemével nagyon furcsa volt, amikor szája odatorzult a szeméihez. Állatiasan bögött és vér tödült a szájából. A magas legény viszont a mellébe kapott olyan ütést, hogy a ház lép-csöjére ereszkedett. Azután felválták az állat és mindkettőjük mellett teleaggatták francia kokárdákkal. Így bízták őket sorsukra. Minthogy az állukat és beszélőképességüket soha sem lehetett rendbe hozni, a gettóm kívüli Rómában nem tudták meg, mi történt velük.

Róma urai a lelkiük alján érezték a belső veszedelmet. A Sárgekék Tanács önállósult és hatalomra ravaszkodta ki magát. Vezére, egy Fernando nevű patricius, aki othatatlanul haragudott a papságra, mert valamikor két paloláját és nagy kertjét sajtította ki, amiben csak lehetett, keresztelte Mario püspök intézkedéseit. Hol türelmelennebb, hol engedékenyebb lett a pápi intézkedések végrehajtásában, olykor önálló parancsokat adott ki. Azután odajutott, hogy a pápai katonaságtól elkobozta a fegyvereket, a maga embereit fegyverzte fel és végül lefoglalta az arzenált.

Már csak névleges hatalom volt a papság, amikor híre jött, hogy Párisban az »Ész vallásának« elvakult hívei közül éppen egy zsidó jakobinus szólította föl az érseket, a konvent-gyűlések egyikén, hogy tegye le a pozitív vallás felvényét, a keresztet.

A pápai állam, hogy megmutassa »erejét« a »másik« államnak, nyomban válaszolt. Azzal, hogy keresztet aggatott a zsidó gyermekekre és a menetet végigkísértette Róma forgalmas uccáin.

A bámulók között voltak azonban köztársaságiak, akik magukba fojtott háborgással nézték ezt az igazságtalan igazságtévést. Nem szóltak és csak akkor támadt egy kis zavar, amikor valamelyik kísérő az egyik zsidó fiút, mert nem ment a sorban, fején megütötte.

Akkor odalépett egy római polgár és így szólta:

— Vajon nem öntött el a szégyen pirja és nem gondoltál egy pillanattal sem saját gyermekedre, amikor kezdet emlted erre az ártatlan emberpalántára?

A kísérőt egyáltalában nem öntötte el a szégyen pirja, hanem rossz szemmel végignézett a kellelten prédikátoron és így dohogott:

— Látom, jó uram, maga bizony nem hüszeges polgára az államnak. Az emberiség álarca mögött védelmezi a zsidókat, akik pedig a kereszt ellenségei.

— Szerencsétlen! Gondolod, hogy ezek itt, vagy apák bent a zsidónegyedben, akár miükani is legyenek, nemhogy ellenségeskedni!

— Ebből a lieves védelemből — maffacszkodott a kísérő — én azt látom, hogy ön köztársasági érzelmű!

— Semmi közöd az érzelmeimhez! Legyen köződ kötelességedhez, arra pedig nem kaptál parancsot, hogy ütlegeld a gyermekeket.

(Folyt. köv.)

oooooooooooooooooooooooooooo

Hirdessen az Uj Keletben

Utazó urak! Hotel Park

(vis a vis gara Satu-Mare)

Restaurant Katz המסעדה קאץ

hízi konyha, gyors és figyelmes kiszolgálás. Garantiált fűrésmentes szobák kaphatók

KIADÓ...
SZERKE...
Éjje...
ELŐTIZ...
Egő...
Féle...
Nég...
Fey...
XI év...
1928...
A buk...
mult het...
aggodá...
tás, amel...
gazdasá...
mel, hog...
a világo...
je, a köh...
felé mer...
sek, a t...
pro és k...
amelyek...
merültek...
kel kell...
tálos kör...
sételen...
Ha a l...
zelebrál...
látunk...
lőkeres...
megtakar...
emberk...
zást, gyű...
hanem...
nyerni. A...
dító ota...
vők köté...
nak, akik...
pir egy l...
azután...
usopori...
arra, fog...
konvenió...
ban fog...
pénzzel...
arra szán...
és a rész...
stabilizáci...
két csoport...
mellett...
körül, u...
zöldenek...
nok. A h...
számmal...
mert az...
denciája...
váltás...
főzsdépub...
táldók...
De ezen...
zók száma...
mas gyak...
dehussze...
degy egy...
az Üniver...
sica-rész...
alatt. A k...
bukaresti...
régén, be...
bukaresti...
jó kamato...
mai szem...
vettek ha...
godian m...
sfejeiben...
ső híre...
dét, ezek...
külföldi...
gyakorlott...
hauszet...
Prágában...
hogy elő...
első hírek...
— néhány...
az elmarad...
akkor, am...
mények...
Erre a...
szülni. A...
amelynek